

Vates-säätiö vuonna 2015

Vates-säätiö vuonna 2015

Vuosi 2015 oli säätiön 22. toimintavuosi. Vates-säätiö toimii asiantuntijaorganisaationa vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden yhdenvertaiseksi työllistymiseksi.

Päätöimittaja:

Jaana Pakarinen

Toimitussihteeri:

Kati Savela

Julkaisija:

Vates-säätiö sr

Painopäivä: 21.4.2016

Painos: 650 kpl

Painopaikka: Savion Kirjapaino Oy, Kerava

Paperi: 130 g Lumisilk, kansi 200 g Lumisilk

Ulkoasu ja taitto: Heli Penttinen

Kannen kuvat:

Kuva 1: Job Shadow Day eli työn seurannan päivä pidettiin huhtikuussa useilla ruotsinkielisillä alueilla. Kuvassa työn seuraaja tutustumassa päivän ajan poliisin työhön. Kuva: Markku Jokela / Österbottens Tidning

Kuva 2: Alica Tiirakari kertoi tarinansa Kyvyt käyttöön -lehdessä 2/2015. Hän tekee vapaaehtoistyötä Emmauksen kirpputorilla. Kuva: Kati Savela

Kuva 3: Toimitusjohtaja vaihtui syksyllä 2015. Jaana Pakarinen ja Marjatta Varanka hallituksen kokouksessa elokuussa. Kuva: Kati Savela

Kuva 4: Kimmo Nordblom työllistyi palkkatuella vuodeksi metallialan alihankintayritykseen Raumalla ja jäi sinne vakituiseksi työntekijäksi. Nordblomista kerrottiin Väli työmarkkinat eXtra -lehdessä 2015. Kuva: Sari Putkonen

Vates
säätiö

Postiosoite: PL 40, 00621 Helsinki
Käyntiosoite: Oltermannintie 8, 00620 Helsinki
Puhelin: (09) 7527 551 (vaihe)
Sähköposti: vates-saatio@vates.fi
www.vates.fi

Sosiaalinen media:
Facebook: Kyvytkayttoon
Twitter: @kyvytkayttoon
LinkedIn: Vates-säätiö

Sisällys

- 4 Toimitusjohtajan katsaus
- 5 Tiivistelmä toimintavuodesta
- 6 Vatesin tulevat haasteet
- 8 Vaikuttamistyö ja verkostot
- 12 Työelämäkehityksessä mukana
- 14 Palvelujärjestelmien kehittäminen
- 18 Väli työmarkkinat osana työelämän kehittämistä
- 22 Kansainvälinen yhteistyö
- 24 Koulutus
- 27 Viestintä ja tiedotus
- 30 Viestintä ja koulutus lukuina
- 31 Talous
- 32 Luottamuselimet ja henkilöstö
- 35 Visio ja missio
- 36 Vates-säätiön perustehtävä

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2015 oli Vates-säätiön 22. täysi toimintavuosi.

Muutaman kuukauden kokemus järjestöjohtajan työstä ei vielä anna oikeutta tehdä vuosikat-
sausta kokemuksen syvällä rintaäänellä. Sen sijaan voin hyvillä mielin todeta, että säätiön toimintavuosi toteutui toimintasuunnitelman mukaisesti ja päättyi taloudellisesti positiiviseen tulokseen. Kiitos siitä kuuluu ennen kaikkea koko henkilökunnalle, joka sitoutuneesti ja ammattitaitoisesti on suoriutunut melko haasteellisesta vuodesta.

Vuosien kuntakentällä tehdyn uran jälkeinen siirtyminen järjestökentälle sujui loppultakin kivuttomasti. Aluksi suurin toimintakulttuurissa havaitsemani ero oli poliittisen päätöksentekijäorganin puuttuminen. Konkreettisesti sen huomasi siinä, että valmistelu ja toiminta etenevät kitkattomasti, nopeasti ja ilman turhia koukeroita. Myös yhteistyö taustayhteisöjen ja muiden kumppaneiden kanssa on ollut joustavaa ja tavoitehakuista.

Toimintavuoden toimintaa leimasi eduskuntavaalivuosi ja sen mukanaan tuomat vaikuttamis- ja edunvalvonta-asiat. Hallitusohjelman konkretisoituminen kärkihankkeiksi merkitsi vateslaisille sisältöjen taustoittamista ja valmistautumista mahdollisiin kärkihankkeiden toteuttamisiin yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Vaikuttamistyössä merkittäviä kanavia olivat ministeriöiden työryhmät sekä Työelämä 2020 -hankkeen johtoryhmä ja sen yhteydessä toimivat verkostot ja foorumit. Henkilökohtaista vaikuttamista ja edunvalvontaa on kohdistettu kansanedustajiin, rahoittajatahoihin ja sidosryhmiin. Vates-säätiön vaikuttamistyössä asiantuntijaroolit säätiön ulkopuolisissa ohjaus-, joh-
to- ja työryhmissä ovat huomattava osuus toiminnasta. Lausuntojen valmistelussa on kysytty taustayhteisöjen näkemyksiä ja tuotu näin toimijakentän mielipiteet vahvasti esille.

Kuva: Antero Aaltonen

Vatesissa on kehitetty pitkäjänteisesti työnantajayhteistyötä ja viestintää sekä työhönvalmentajaverkoston toimintaa.

Vatesissa on kehitetty pitkäjänteisesti työnantajayhteistyötä ja viestintää sekä työhönvalmentajaverkoston toimintaa. Vä-
lityömarkkinatoimijoiden tiivistynyt yhteistyö näkyi toiminnassa läpi vuoden aktivoituen enemmän vuoden ja projektityön loppua kohden. Yhteistyö vammaisjärjestöjen kanssa tiivistyi entisestään. Kehittämishankkeissa kärkinä olivat ruotsinkielisten toimijoiden verkostoitumisen ja tiedotuksen kehittäminen sekä Työelämä 2020 -ohjelmamedion verkostoihin levittäminen.

Koulutuksista ja työkokouksista saatiin positiivista palautetta osanottajilta. Palautte kannustaa työntekijöitämme jatkossakin suunnittelemaan mielenkiintoisia ja asiapi-
toisia tilaisuuksia.

Vammaisten yrittäjyys on noussut hallituksen kärkihankkeiden myötä uudelleen merkittäväksi kehittämiskohteeksi. Vuoden aikana käynnistettiin hankkeita ja toimintamalleja vammaisrytityyden ympärille, ja näiden edistäminen jatkuu yhteistyökumppaneiden kanssa tulevina vuosina.

Säätiön taloudellisena haasteena on omien tulojen kartuttaminen kattamaan juoksevien kustannusten nousu. Rahoituksellinen riippuvuus RAY:n avustuksista kasvoi, koska muulla ulkopuolisella rahoituksella rahoitetut hankkeet päättyivät. Vuoden 2015 lopulla alettiinkin suunnitella useita kehittämissankkeita, joihin on tarkoitus hakea rahoitusta myös muista lähteistä.

On ollut ilo tulla järjestökenttään, jossa vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten työelämähaasteet ovat tärkeitä vaikuttamisen kohteita. Olen kokenut olevani tervetullut ja järjestökollegojen kanssa yhteistyö on käynnistynyt luontevasti ja hyvässä hengessä. Tästä on miellyttävää jatkaa työtä eteenpäin.

Jaana Pakarinen
toimitusjohtaja

Tiivistelmä toimintavuodesta

Vates-säätiö tekee **vaikuttamistyötä** mm. toimimalla valtakunnallisissa työ-, ohjaus- ja johtoryhmissä. Samoin lausunnot itsenäisesti tai taustayhteisöjen kanssa ovat keino vaikuttaa yhteiskuntaan niin, että vammaiset, pitkäaikaissairaat ja osatyökykyiset pääsevät entistä tasavertaisemmin työelämään. Toimintavuonna paljon esillä olleeseen palkkatuki-
asiaan Vates keräsi kentän näkemyksiä ja laati kannanoton yhteistyökumppaneiden kanssa. Säätiö antoi lausuntoja muun muassa sosiaalihuollon työelämäosallisuutta selvittäneen työryhmän (TEOS) loppuraporttiin ja hallituksen esitykseen eduskunnalle valtion talousarvioksi.

Yhtenä **työelämäyhteistyön kehittämisen** painopisteenä oli välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmän kehittämisideoiden koordinointi. Ryhmä pohti pitkän tähtäimen kehittämistoimintaa välityömarkkinoiden, työelämän ja julkisen sektorin kesken. Työelämä 2020 -hankkeen johtoryhmässä Vates toi työelämän tietoisuuteen vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden työllistämisen hyviä käytäntöjä, kuten työolojen mukautukset.

Kehittämistyön yksi painopiste on kehittää **vammaisten ja osatyökykyisten työllisyyttä tukevia palvelujärjestelmiä**. Osatavoitteita ovat muun muassa työhönvalmennuksen saatavuuden laajentaminen ja vammaisten yrittäjyyden edistäminen. Toimintavuonna Vates kokosi työhönvalmennuksen kentältä kannanottoja lausuntoon, joka tehtiin mahdolliseen työvalmentajien tutkinnon uudistukseen liittyen.

Vates koordinoi vammaisten yrittäjyys-
hankkeen suunnittelua rahoitushakemuksen asti. Rahoitusta haki Invalidiliitto, Vatesin osuudeksi tuli ohjausryhmä- ja viestintätyö. OSKU-portaalin perustamisen työryhmässä tehtiin määrittelytyötä sekä sivuston rakenteen ja sisällön suunnittelua. ESR-rahoitteinen PARTY-hankekokonaisuus käynnistyi. Ensimmäisenä toimintavuonna Vates järjesti koulutuspäivän Työterveyslaitoksen kanssa.

Välityömarkkinoiden kehittämistyössä keskeisiä tehtäviä on toimintakentän voimien yhdistäminen niin, että välityömarkkinoiden toimintaedellytysten turvaaminen yhteiskunnassamme parane. Tätä työtä Vates on tehnyt muun muassa Välityömarkkinat osana työelämä -projektin kautta. Projekti vahvisti ELY-alueiden toimijoiden, kuten TE-keskusten, järjestöjen ja kuntien yhteistyötä.

Kansainvälisessä toiminnassaan Vates jatkoi eurooppalaista tietojen vaihtoa ja kehittämis-yhteistyötä järjestöjäsenyyksien kautta osallistumalla lausuntoihin, selvityksiin ja työpajoihin. Säätiö otti vastaan Japanista, Hollannista ja Romaniasta vierailuryhmät, jotka tutustuivat muun muassa sosiaalisten yritysten toimintaan.

Koulutustoiminnassa oli viisi maksullista ja reilut 20 maksutonta tilaisuutta, joihin osallistui yhteensä noin 1 300 henkilöä. Suurimmat tapahtumat olivat vuosittaiset Vates-päivät ja Kyvyt käyttöön -seminääri, joissa jaettiin yhteensä kolme Tulisielu-kunniakirjaa. Neljäs Tulisielu jaettiin Klubitaloseminaarissa.

Tiedolla vaikuttaminen -hanke käynnistyi vakiintuneen **viestinnän** tueksi. Hankkeessa muun muassa tuotetaan sisältöä medioihin ja tietopankkeja sekä järjestetään tiedotustilaisuuksia. Viestinnässä tehtiin kaksi Kyvyt käyttöön -lehteä ja vuosikirja sekä uudistettiin uutiskirje säännölliseksi toimialan asioista tiedottavaksi kirjeeksi. Aktivera resurser -projekti tuotti Kyvyt käyttöön eXtra -lehden, kuten myös Välityömarkkinat osana työelämä -projekti.

Säätiön rahoituksellinen riippuvuus RAY:n avustuksista on noussut korkeaksi. Siksi toimintavuonna arvioitiin strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit ja keinot varautua niihin. Säätiön tilikauden ylijäämä oli 3 591,41 euroa. Säätiön taloudellinen tilanne on vakaa.

Toimitusjohtaja **Marjatta Varanka** jäi eläkkeelle kesäkuun lopussa. Uutena toimitusjohtajana aloitti 1.9. **Jaana Pakarinen**. Hallitus kokoontui toimintavuonna neljästi, joista elokuun kokouksessa pohdittiin säätiön toiminnan tulevaisuuden strategisia valintoja. Valtuuskuntaan ei tullut uusia taustayhteisöjä.

Kuva: Antero Aaltonen

Vatesin tulevat haasteet

Jaana Pakarinen aloitti Vates-säätiön toimitusjohtajana 1.9.2015. **Marja Pihkala** on toiminut Vates-säätiön hallituksen puheenjohtajana vuodesta 2014. Hän jäi eläkkeelle Invalidiliiton toimitusjohtajan tehtävästä syksyllä 2015.

Ensisikäitykseni Vatesista aloittaessani siellä oli, että se on hyvin hoidettu säätiö, jonka työtä selvästi arvostetaan yhteistyökumppanien suunnalla. Hallituksen puheenjohtaja Marja Pihkala toivotti minut tervetulleeksi saatesanoilla: ”Hymyllä ja ilolla! Käytä ja kehitä sitä asiantuntijuutta, joka sinulla luontaisesti on tämän tehtävän hoitamiseen.”

KESKEISIMPIÄ VAIKUTTAMISALUEITA VATESIN KOHDERYHMIEN TYÖLLISTYMISSÄ

Suurten toimintaympäristön muutosten keskellä on pidettävä huoli siitä, että edustamiemme ryhmien asema työelämässä ei heikkene. On seurattava, että uudet lainsäädännöt toteutuvat käytännössä ja että suunnitellut lainsäädäntöhankkeet sisältävät osatyökykyiset, vammaiset ja pitkäaikaissairaat huomioon ottavia elementtejä.

Hallitusohjelman kärkihankkeissa on kiitettävästi nostettu esiin osatyökykyisten aseman vahvistaminen. Merkittävin yhtymäkohhta Vatesin vaikuttamistyöhön on STM:n Osatyökykyisille tie työelämään -kärkihankkeeseen, jonka tavoitteena on lisätä osatyökykyisten työssä pysymistä ja työllistymistä avoimille työmarkkinoille.

JÄRJESTÖT JA MUUT KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJAT VOIVAT VAIKUTTA A YHTEISKUNNAN RAKENTEISIIN JA ASETEISIIN

Yhteistyötä tekemällä järjestöillä on hyvät mahdollisuudet vaikuttamiseen ja näkyvyyteen. Yhteistyön voima on yhteiskunnassamme näkynyt totena monta kertaa, joten ehdottomasti sitä voimaa pitää edelleenkin käyttää.

VATESIN VAIKUTTAMIS- JA VERKOSTOITUMISTYÖN PAINOPISTEET

Mitä useampi ihminen saa tehdä kykyjään vastaavaa työtä ja saa siitä oikeudenmukaisen korvauksen, sitä paremmin hän kykenee ylläpitämään sekä omaa että yhteiskunnan hyvinvointia ja kilpailukykyä. Kyse on yhdenvertaisuudesta paitsi työelämässä, myös sosiaalisella tasolla. Tukitoimet työkyvyn ylläpitämiseksi ja työkyvyn saavuttamiseksi ovat tärkeitä.

TYÖN VASTAPAINOKSI LIIKUNTAA JA PUUTARHANHOITOA

Virkistyskeinona toimivat liikuntaharrastukset vuodenajan mukaan. Lumettoman maan aikana kotipihaan ja puutarhan kuopsuttaminen, kitkeminen ja kylväminen.

Jaana Pakarinen on tehnyt työuransa kuntakentällä, viimeksi Nastolan ja Iitin kuntien yhteisenä perusturvajohtajana. Hän toimi pääosin tilaajohtajana palvelujen tuottajan suuntaan. Tätä ennen hän oli Päijät-Hämeen liitossa maakunnallisissa kehittämis- ja edunvalvontatehtävissä. Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina olivat kunnat ja muut aluehallinnon toimijat, eri ministeriöt ja alueen kansanedustajat.

Järjestöpäällikkönä olen nähnyt kansalaisyhteiskunnan muutoksen. Vapaaehtoistyö on yhä tärkeää, mutta ihmiset eivät enää ole valmiita sitoutumaan pitkäksi aikaa.

Viimeiset vuodet toimitusjohtajana olivat mielenkiintoisia. Kuntoutus oli suuressa murroksessa. Invalidiliiton strategia Yhdenvertainen ja esteetön Suomi syntyi. Kaikkiaan ihmisoikeuksien merkitys on yhä vahvemmin mukana järjestöissä. Kunpa Suomi lopullisesti ratifioisi YK:n vammaissopimuksen.

VAMMAISTEN YHDENVERTAISUUS ON KOHENTUNUT, TYÖLLISTYMISSÄ ON TEHTÄVÄÄ

Mielestäni vammaisten ihmisten yhdenvertaisuus on parantunut. Vammaispalvelulaki on turvannut palveluja (asuminen, liikkuminen, henkilökohtainen apu, tulkkipalvelut), jotka ovat osallistumisen edellytyksiä. Yhdenvertaisuuslaki tuli voimaan 2015, se vahvistaa osaltaan vammaisten ja pitkäaikaissairaiden asemaa.

Moni hallitus on tukenut vammaispoliittisia toimenpiteitä. Nyt Suomen taloudellinen tilanne uhkaa murentaa lainsäädäntöä. Asenteet ovat kovenemassa. Esteettömyys on parantunut, mutta yhä esimerkiksi esteetöntä rakentamista pidetään virheellisesti muuta rakentamista kalliimpana.

Vammaisten ihmisten työllisyystilanne on heikko. Työelämään pääsyä helpottaa koulutus, ja jokaiselle vammaiselle nuorelle löytyy nykyisin koulutuspaikka, mikä on hienoa. Suomi on jäljessä muuta Eurooppa, jossa vammaisten ihmisten työllistymiseen kannustetaan. Työnantajien asenteissa on vielä parannettavaa.

YHTEISET KANNANOTOT JA HANKKEET TUOVAT JÄRJESTÖJEN ÄÄNTÄ KUULUVIIN

Järjestöjen ja alan muiden toimijoiden yhteistyö on kehittynyt viime vuosina. Tätä edesauttavat yhteiset kannanotot ja hankkeet. Ongelmallista on se, että vammaisten työllisyysasiat kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle, muiden työllisyysasiat taas työ- ja elinkeinoministeriön alaisuuteen. Miksi?

VAHVAA VERKOSTOITUMISTA JATKETTAVA, VAMMAISTEN YRITTÄJYYTTÄ TUETTAVA

Vates on merkittävä toimija, ja uuden johtajan on tärkeää verkostoitua erityisesti Vatesin taustayhteisöissä. Sieltä tulee ideoita siihen, mitkä asiat kaipaavat muutosta. Jaana on jo mallikkaasti verkostoitunut tahoihin, jotka ovat merkityksellisiä vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi. Jaana, työsi on lähtenyt mallikkaasti liikkeelle, jatka samaan tahtiin!

Invalidiliiton työllisyyspalvelut on pitänyt tärkeänä työkokeilua. Mallia on kehitettävä niin, että työnantajat sitoutuvat palkkaamaan työntekijän kokeilun jälkeen. Vammaisten henkilöiden työelämäosallisuuden lisäämisen tulisi näkyä julkisten hankintojen kilpailutuksissa. Vammaisten yrittäjyyttä pitäisi tukea.

YSTÄVÄT, MATKAILU JA MÖKKEILY TÄRKEITÄ

Oma työrupeamani on ohi eikä mikään ole jäänyt kaivelemaan. Olen SOSTEn mentorointipilotissa tämän vuoden, mutta jätän hiljalleen hallitustyöskentelyn muille. Vapaa-aikana minulle on tärkeää oma hyvinvointi. Luen mielelläni, tapaan lähisukua ja ystäviä. Mökkeilen ja matkustelen.

Kuva: Kati Savola

Marja Pihkala aloitti työnsä Invalidiliitossa 1986 sosiaalisihiteerinä. Yksi merkittävä uudistus alkuaikoina oli nykyisen Vammaispalvelulain synty. Lain subjektiiviset oikeudet ovat turvanneet vaikeavammaisten palvelut. Pihkala toimi palvelutalonjohtajana 1990-luvun alussa, jolloin palveluasumisesta tuli subjektiivinen oikeus vammaispalvelulaisissa.

Vaikuttamistyö ja verkostot

Kuva: Petri Purcaho

Kohtuulliset mukautukset käsittelyyn -tilaisuudessa Vammaisfoorumin pääsihteeri Pirkko Mahlamäki (kolmas vasemmalta) johti keskustelua käytännön kokemuksista liittyen kohtuullisiin mukautuksiin ja rekrytointiin. Keskustelussa mukana olivat myös Sami Martin ja Matti Volkkila Handico Finland Oy:stä sekä Jaana Halin Lihastautiliiton Duunimentori-hankkeesta.

Vates-säätiö tekee vaikuttamistyötä tiiviissä yhteistyössä säätiön perustaja- ja taustayhteisöjen, Vammaisfoorumin työllisyysryhmän ja Kyvyt käyttöön -verkoston kehittämissäryhmien, kuten työhönvalmennuksen kehittämissäryhmän kanssa.

Keskeinen osa vaikuttamistyötä on jäsenyydet valtakunnallisissa työ-, ohjaus- ja johtoryhmissä. Vates oli jäsenenä vuoden aikana 16 ryhmässä. Vaikuttamisessa hyödynnetään myös SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n jäsenyyttä. Lausunnot itsenäisesti tai taustayhteisöjen kanssa ovat myös olennainen keino vaikuttaa yhteiskuntaan niin, että vammaiset, pitkäaikaissairaat ja osatyökykyiset pääsevät entistä tasavertaisemmin työelämään.

VAIKUTTAMINEN VAALIKESKUSTELUISSA JA HALLITUSOHJELMAAN

Vates järjesti työhönvalmennuksen ydinryhmän kanssa avoimen eduskuntavaalitalaisuuden Pikku Parlamentissa kansanedustaja **Outi Alanko-Kahiluodon** kutsumana. Teemana oli Yhdenvertaisesti työelämään - Työhönvalmennus onnistumisen tukena.

Tilaisuuteen osallistui kansanedustajia eri puolueista.

Vates keräsi kentän näkemyksiä vaalikeskustelujen aiheeksi. Yksi ajankohtaiseksi aiheeksi noussut asia oli palkkatukimäärärahojen kohdentaminen, jossa uhkana oli, että ajateltujen muutosten takia järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden mahdollisuus palkata työntekijöitä heikentyisi oleellisesti.

Vates oli kuultavana hallitusneuvottelujen hyvinvointiryhmässä toukokuussa. Teemoina olivat muun muassa palvelujen ohjauksen kehittämistarve, Työelämä 2020 -ohjelman jatkaminen, välityömarkkinoiden roolin sivuun jäämisen estäminen ja aktiivisten työllistämistoimenpiteiden taloudellinen merkitys. Työ oli tuloksellista, sillä esityksen sisältö näkyi monin osin hallitusohjelmassa.

Osana vaikuttamistyötä Vates on tuonut esiin kantojaan kannustinloukkujen purkamisesta eduskunnan Vammaisasiain yhteistyöryhmä VAMYTille.

YHTEISTYÖ SOSTEN JA FIBSIN KANSSA

Vates osallistui SOSTEn järjestöjohtoon tapaamiseen tammikuussa. SOSTelle toimitettiin Vatesin näkökulmat taustatiedoksi TEOS-lausuntoa varten. TEOS-työryhmä esittää, että sosiaalihuollon työikäisille tarkoitetut työllistymistä tukeva toiminta, työtoiminnot sekä pääosa päivätoiminnoista koottaisiin samaan erityislakiin. Vatesin kanta oli, että palveluohjauksen puutteellisuus heikentää kuntoutuksen ja työllistymisen tukitoimien vaikuttavuutta. SOSTEn kanssa tehtiin myös tiivistä yhteistyötä välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmässä (ks. sivu 18).

SOSTE oli syksyllä myös mukana toteuttamassa kyselyä, jossa selvitettiin välityömarkkinatoimijoiden kokemuksia palkkatukimäärärahojen loppumisesta joillakin alueilla. Tulosten mukaan palkkatuen puute oli heikentänyt yhdistysten, järjestöjen ja muiden välityömarkkinatoimijoiden työllistämismahdollisuuksia huomattavasti.

Työmarkkinaviesintä-projektin viimeisinä toimina toteutettiin yhteistilaisuus yritysverkosto FIBS ry:n kanssa toukokuussa, aiheena kohtuulliset mukautukset työnantajan näkökulmasta. Tilaisuuteen osallistui 43 henkilöä.

Vuonna 2015 Vates osallistui seuraaviin valtakunnallisiin työryhmiin

Vates on toiminut aktiivisena jäsenenä ministeriöiden työryhmissä ja pyrkinyt ennakoimaan näissä tehtävissä tarvittavaa tietoa taustaselvityksillä.

- » Kansallisen Työelämä 2020 -yhteishankkeen johtoryhmä (TEM)
- » Työhyvinvointifoorumijaosto (STM)
- » Osatyökykyiset työssä -ohjelman asiantuntijaryhmä (STM)
- » Työpankkikokeilun toimintaryhmä (STM, hallituskauden loppuun)
- » Vammaisfoorumin työllisyysryhmä

Lisäksi Vates osallistui TEM:n kutsumana asiantuntijana EU-komission tarkastajien käynnille, jossa Työelämä 2020 -hanke tarkastettiin. Vates antoi tapaamisessa kirjalliset vastaukset tarkastajien kysymyksiin vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen näkymistä.

Vammaisfoorumin työllisyysryhmässä

käytiin vuoden aikana keskustelua muun muassa TEOS-esityksestä (työelämäosallisuutta selvittänyt työryhmä). Vuoden aikana pidettiin kaksi TE-toimistoille suunnattua Työ kuuluu kaikille! -koulutusta, joiden suunnittelussa Vates oli mukana. Ryhmässä keskusteltiin myös Kelan ammatillisesta kuntouksesta, koska harkinnanvarainen kuntoutus on leikkaantumassa rajusti. Huolta herätti myös palkkatukimäärärahojen vaikeutunut saatavuus esimerkiksi vammaisten työllistämiseksi, minkä johdosta ryhmä oli yhteydessä mm. yhdenvertaisuusvaltuutettuun. Ryhmässä laadittiin esite Vammaisjärjestöjen työllisyyspalveluista, jonka tuotti Vatesin Tiedolla vaikuttaminen -hanke.

Vatesin lausunnot ja kannanotot v. 2015

LAUSUNNOT

Sosiaalihuollon työelämäosallisuutta selvittäneen työryhmän loppuraportti, 5.2.2015

Vates-säätiön näkökulmasta on tärkeää, että vammaisilla ja osatyökykyisillä, myös eläke-etuutta saavilla, säilyy yhtäläiset mahdollisuudet edetä kohti avoimia työmarkkinoita jo sosiaalisen kuntoutuksen palveluista lähtien.

Hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietintö, 6.7.2015

Ehdotettu hankintalakien rakenne ja systematiikka on hyvä ja käytettävyyttä edistävä. Hankintayksiköiden osaaminen mm. sosiaalisten kriteerien käyttämisestä olisi varmistettava.

Asiantuntijalausunto: HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle

valtion talousarvioksi vuodelle 2016, 21.10.2015

Vates pitää positiivisena, että hallitusohjelman yksi kärkihankkeista on kohdennettu osatyökykyisten työllistymisen edistämisen toimenpiteiden etsimiseen. On tärkeää, että löydetään käytäntöjä, joilla osatyökykyisten työvoimapotentialia saadaan pysyvästi käyttöön.

Ohjauksen ja kasvatuksen tutkintorakenne Dnro 2/440/2015, 21.10.2015

Vates sekä työ- ja työhönvalmennuksen asiantuntijat pitävät tärkeänä, että työvalmennuksen erikoisammattitutkinto ja ja sitä ammattitutkintona tukeva tutkinto toteutettaisiin samalla koulutuslallalla.

Nuorisolain uudistaminen – työryhmämuistion esityksestä uudeksi nuorisolaksi Dnro 53/040/2014, 19.11.2015

Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden nuorten kuntoutuksen ja työllistymisen näkökulmasta uuden nuorisolain tavoitteet ovat erinomaisia. Yhteiskunnan tuki erityisryhmille vähentää syrjäytymistä ja edistää erityisryhmiin kuuluvien koulutukseen, kuntoutukseen ja työelämään siirtymistä ja työssä pysymistä.

Julkisten työvoimapalveluiden siirto vaikeimmin työllistyvien osalta kuntien vastuulle, 3.12.2015 (Vates-säätiön ja sen taustayhteisöjen koottu lausunto)

Vaikeimmin työllistyvien työvoimahallinnon palvelut tarvitsevat tuekseen sosiaalihuollon palveluita. Työvoimapalveluiden siirto sisältää sekä palveluita mahdollisesti parantavia että heikentäviä tekijöitä.

TIEDOTTEET / KANNANOTOT

Palvelun ohjauksen kehittäminen, 3.5.2015.

Kannanotto hallitusohjelman kipukohtiin välityömarkkinoiden kohderyhmän kannalta, 12.6 Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmän kanssa.

Vates-säätiön hallitus vahvasti kuntakokeilujen takana, 5.11.2015

VATES ANTAA MYÖS CASE-NEUVONTAA osatyökykyisten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistämiseen liittyvissä lakiasioissa. Neuvontapyyntöjä tuli vaikuttamistyön assistentti **Teppo Rautjärvelle** vuoden aikana noin 70. Kyselyitä tuli Vatesille myös sosiaalisten yritysten etuihin ja rekisteröintiin sekä työpankkitoimintaan liittyen.

Asiantuntijana ohjausryhmissä

Säätiön kehittämishenkilöstö osallistui seuraavien projektien ohjausryhmiin (11) kutsuttuna jäsenenä:

- » Työtä tekijöille -hanke, Epilepsialiitto ry, 2012–04/2015
- » RATKO-projekti, Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö, 2012–2015
- » POVERI-projekti, Kuurojen Palvelusäätiö, 2012–2015
- » Wälttivalmennus, Salon kaupunki ja Varsinais-Suomen ELY-keskus 2014–2016
- » Kehitysvammaiset ihmiset töihin – syrjäytymisestä osallisuuteen, 2013–2016, Kehitysvammaliitto
- » Duunimentori, Lihastautiliitto ry, 2014–2016
- » Teot tutuiksi, 2014–04/2015, Keskuspuiston ammattiopisto
- » TALLI-hanke, 2015–2017, Puustellin työkyly
- » Hankinnoista duunia -hanke, THL, 05/2015–10/2017
- » Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke (SOSKU), THL, 04/2015–03/2018
- » Osallisuutta osuuskunnista -hanke, 05/2015–04/2018, Kiipulan ammattiopisto

Jäsenyys kumppanien hallintoelimissä

- » Kiipulan ammattiopiston johtokunta (Kaija Ray), 2014–2018
- » Invalidisäätiön valtuuskunta 2014– (Marjatta Varanka 09/15 saakka, Jaana Pakarinen 10/15 alkaen)
- » Kansainvälisten yhteistyökumppanien hallinto:
 - EUSE, European Union of Supported Employment (Kaija Ray)
 - CEFEC, Social Firms Europe (Jukka Lindberg)
 - WE, Workability Europe (Marjatta Varanka, syksy 2015 saakka)

**KYVYTTÄ
KÄYTTÖÖN**

Kyvyt käyttöön -verkosto

Vates-säätiön erityisosaaminen perustuu vahvaan verkostoitumiseen ja sen mahdollistamaan laajaan asiantuntemukseen, jota pystytään tarvittaessa nopeasti kokoamaan. Perustajayhteisöt muodostavat säätiön strategisen verkoston.

Perustoimintansa tueksi säätiö koordinoi valtakunnallista Kyvyt käyttöön -verkostoa, jonka tarkoituksena on koota kaikki vammaisten ja osatyökykyisten työllistämistä kiinnostuneet toimijat yhteen. Vuoden 2015 lopussa verkostossa oli noin 875 jäsentä, jotka edustavat noin 760 yhteisöä.

Verkoston toimintamuotona ovat eri teemoihin ja ajankohtaisiin asioihin tarttuvat kehittämissyöryhmät sekä muut tapaamiset ja tietojenvaihto. Verkosto mahdollistaa vaikuttamistyön käytännön näkökulmista valtakunnan toimintapolitiikan tasolle. Verkostoa kuullaan muun muassa kyselyjen avulla.

VATES TEKI VERKOSTOILTAAN KYSELYITÄ tai pyysi palautetta mm. seuraavista aiheista:

- johdon ryhmältä kaksi palkkatukikyselyä
- arviointikysely Vatesin toiminnasta
- säännöllisiä kyselyitä mm. koulutus-tarpeista ja -sisällöistä sekä esim. kohderyhmien työllistymiseen liittyvistä hyvistä käytännöistä ja esimerkeistä

Verkostolta nousseen toiveen perusteella järjestettiin mm. keskustelutilaisuus työhönvalmennuksesta eduskunnassa.

Tiivistelmä

VATES KERÄSI palkkatukimäärärahojen kohdentamiseen liittyen kentän näkemyksiä vaalikeskustelujen aiheeksi. Yhteistyökumppaneiden kanssa se teki myös palkkatukikyselyn välityömarkkinatoimijoille.

VAMMAISFOORUMIN työllisyysryhmän jäsenenä Vates oli järjestämässä mm. koulutustilaisuuksia TE-toimistoille ja keskusteltiin Kelan harkinnanvaraisen ammatillisen kuntoutuksen vähentämisaikeista.

VATES ANTOI LAUSUNTOJA mm. nuorisolain uudistuksesta, hankintalain kokonaisuudistuksesta ja hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi.

SÄÄTIÖ OLI toimintavuonna jäsenenä yhteensä 16 yhteistyökumppanin työ- tai ohjausryhmässä. Vates teki kyselyitä taustayhteisöiltä ja muulta verkostoltaan mm. työllistämisen hyvistä käytännöistä, koulutusten sisällöstä ja oman toimintansa kehittämisestä.

Työelämäkehityksessä mukana

Yhtenä työelämäyhteistyön kehittämisen painopisteenä toimintavuonna oli välityömarkkinatoimijoiden aktiivinen kehittämisideoiden ja kannanottojen koordinointi. Vates teki loppuvuonna aloitteen yhteistyöryhmän uudelleen aktivoimiseksi ja laajentamiseksi. 2015 ryhmä pohti konkreettisia ratkaisuja ja pitkän tähtäimen kehittämistoimintaa välityömarkkinoiden, työelämän ja julkisen sektorin kesken.

TYÖELÄMÄ 2020 – VÄLITYÖMARKKINAT OSAKSI TYÖELÄMÄÄ

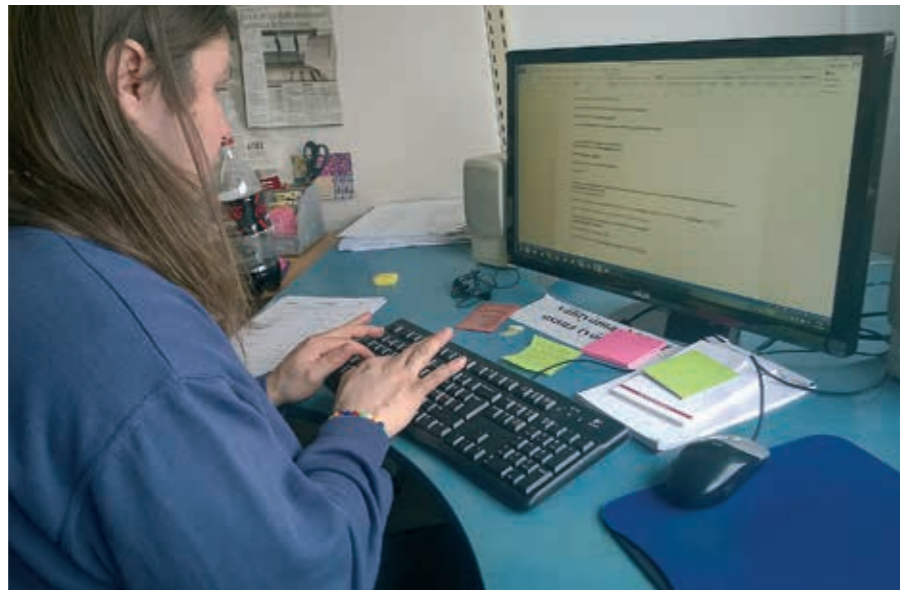
Vates toimi jo kolmatta vuotta TEMin koordinoiman Työelämä 2020 -hankkeen ydinryhmässä nostaen aktiivisesti työelämän tietoisuuteen vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden työllistämisen hyviä käytäntöjä ja malleja, kuten työolojen mukautukset ja yksilöllinen ohjaus/valmennus. Säätiö kehitti edelleen yhteistyötä muiden hanketoimijoiden kuten työmarkkinajärjestöjen, Työterveyslaitoksen, Yrittäjäverkosto FIBS:n ja Suomalaisen Työn Liiton kanssa samalla kartoittaen yhteisiä tavoitealueita.

Osana yhteistyötä Vates esitteli Työterveyslaitoksen koordinoiman työpaikkojen työhyvinvointiverkoston aluekoordinaattoreille vammaisten ja osatyökykyisten työllistämisen keinoja. Suomalaisen Työn Liiton kanssa Vates pohti julkisten hankintojen avulla mahdollistettavia työllistymisiä. FIBS:n kanssa Vates puolestaan järjesti yhteistilaisuuden huhtikuussa, aiheena kohdalliset mukautukset työnantajalle.

ALUEELLISTEN TOIMINTAMALLIEN KEHITTÄMISTÄ

Alueellista tiedottamista Vates teki yhteistyössä Työelämä 2020 -aluehankkeen ja sen eri alueiden toimijoiden kanssa. Tiedotusta koordinoitiin toimintavuonna Välityömarkkinat osana työelämää -projektin kautta (ks. sivu 20), joka käynnistettiin v. 2014 tukemaan Työelämä 2020 -hanketta. Tämän lisäksi aluetiedotusta tehtiin Vatesin Kyvyt käyttöön -verkoston kautta. Tavoitteeksi asetettiin, että Välityömarkkinat osana työelämää -projektin päätyttyä sen kokemusten pohjalta on muotoutunut tiedottamisen ja alueellisen kehittämisen toimintamalli, jota voidaan jatkojalostaa.

Tiedottaminen tapahtui Vatesista ver-

Kuva: Petri Puroaho

kostoon päin. Toimijoiden välistä yhteistyötä kehitettiin hyödyntäen projektin aikana syntyneitä käytäntöjä. Niistä palvelujen tuotteistaminen ja yritys yhteistyö olivat kaksi keskeisintä alueverkostoissa työstyötä kehitettävistä.

Projektin aluetilaisuudet päättyivät marraskuussa, mutta projektin aikana käynnistettyä aluetiedotusta jatkettiin muun muassa tarjoamalla yhteistyökumppaneille (ELY-keskukset, TE-toimistot) projektin tuottamaa Kyvyt käyttöön -sarjan Välityömarkkinat eXtra -lehteä, jonka pääkohde-ryhmäksi valittiin yritysmaailma. Jotkut alueet toivoivat lisää hyödyllisiksi koettuja tilaisuuksia paikallisten toimijoiden, kuten TE-toimiston, ELY-keskuksen, työllistämisyksiköiden ja kunnan kanssa.

Iloista tunnelmaa Välityömarkkinat osana työelämää -projektin järjestämässä tilaisuudessa Turussa kesäkuussa. Aiheena oli välityömarkkinatoimijoiden ja kuntoutuspalveluiden yhteistyö.

Välityömarkkinat osana työelämää -projekti jalkautui ahkerasti kentälle useilla ELY-alueilla, mutta vaikutti myös Vatesin sisällä. Projekti mm. otti Job Shadow Day -päivänä työn seuraajan oppimaan tilaisuuksien järjestämisen ja tiedotustyötä.

Kuva: T-talo, Turku

Kuva: Rauman Taitokunto Oy

Sosiaalinen yritys Rauman Taitokunto Oy työllistää paikallisia pitkäaikaistyöttömiä ja osatyökykyisiä muun muassa korjausrakentamisprojekteihin.

Sosiaalisten yritysten neuvonta ja tiedotus

Vates on antanut sosiaalisen yrityksen perustamiseen, rekisteröintiin, toimintaan ja tukiin liittyvää neuvontaa ja ohjausta yrityksen perustamista suunnitteleville tai sellaista jo kehittäville toimijoille. Vatesissa annetaan tukien saamiseen ja vammaisten työsuhteisiin liittyvää neuvontaa vammaisille henkilöille, heidän läheisilleen sekä valmennustyötä tekeville kentän työntekijöille puhelin- ja sähköpostikyselyjen perusteella.

Sosiaalinenyritys.fi ohjattiin Vatesin nettisivuille Ammattilaisille-kohtaan. Samalla sivukokonaisuuden tiedot ajantasaistettiin.

Vates on jatkanut sosiaalisen yrityksen konseptin kehittämistä lainsäädännöllisestä tilanteesta riippumatta. Tavoitteena on varmistaa vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä merkittävästi ja tavoitteellisesti työllistävien yritysten toimintaedellytykset myös jatkossa. Yhtenä vaihtoehtoisena mallina päätettiin selvittää mahdollisuus sosiaalisen yrityksen ja ”työelämään integroivan yhteiskunnallisen yrityksen” mallien yhdistämiseksi, kuten esimerkiksi Iso-Britanniassa on tehty. Yhteistyötä tähän liittyen on pyritty tekemään muun muassa Arvoliton, FinSERNin sekä työllistämistä tukevaa yrittämistä tutkivien oppilaitosten, kuten Aalto-yliopiston ja Diakonia-ammattikorkeakoulun, kanssa.

Vates on jatkanut sosiaalisen yrityksen konseptin kehittämistä lainsäädännöllisestä tilanteesta riippumatta. Tavoitteena on varmistaa vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä merkittävästi ja tavoitteellisesti työllistävien yritysten toimintaedellytykset myös jatkossa.

Tiivistelmä

VATES JATKOI toimintaansa Työelämä 2020 -verkostohankkeessa mm. jakamalla tietoa osatyökykyisten työllistämisen keinoista. Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat mm. FIBS, Työterveyslaitos ja Suomalaisen Työn Liitto.

VÄLITYÖMARKKINAT OSANA TYÖELÄMÄÄ -projekti tuki myös Työelämä 2020 -hanketta mm. koordinoimalla hankkeen aluetiedotusta. Projekti myös loi uusia käytäntöjä ELY-alueiden toimijoiden välille, esimerkkinä palvelujen tuotteistaminen.

SOSIAALISTEN YRITYSTEN toimintaan liittyvä neuvonta jatkui. Sosiaalinenyritys.fi -sivuston aineisto siirrettiin Vatesin sivuille. Sosiaalisten yritysten konseptille haettiin vaihtoehtoisia malleja yhdessä oppilaitoskumppaneiden kanssa.

Palvelujärjestelmien kehittäminen

Vatesin kehittämistyön yksi painopiste on vammaisten ja osatyökykyisten työllisyyttä tukevien palvelujärjestelmien kehittäminen. Osatavoitteina tässä on muun muassa laajentaa työhönvalmennusta, tehostaa erityistä tukea tarvitsevien palveluiden ohjaamista ja edistää vammaisten yrittäjyyttä esimerkiksi byrokratian esteitä poistamalla.

TYÖHÖNVALMENNUKSEN LAADUN TASAVERTAISTAMINEN

Vates-säätiö koordinoi valtakunnallista työhönvalmennuksen kehittämissuunnitelmaa, jossa oli vuoden lopussa 153 jäsentä. Kehittämissuunnitelma kokoontuu työkokouksiin 2–3 kertaa vuodessa, ja Vatesin yhteyshenkilö, kehittämissuunnittelija, tiedottaa ryhmälle säännöllisesti toimialaan liittyvistä ajankohdaisista asioista sähköpostitse.

Vates on määritellyt yhdeksi merkittäväksi tavoitteeksi kehittämissuunnitelman toiminnassa työhönvalmennuksen laadun kehittämisen, jotta asiakkaat eri puolilla Suomea saisivat tasalaatuisia ja asiakkaan tarpeet yksilöllisesti huomioivaa työhönvalmennusta. Kehittämissuunnittelusta on koottu 9 henkilön aktiivinen ydinryhmä, joka järjestää muun muassa vaikuttamistilaisuuksia ja kokoaa kannanottoja työhönvalmennuksen kentältä.

Säätiö pitää yhteyttä työhönvalmennuksen kenttään, työvalmentajiin, asiakkaisiin, TE-toimistoihin ja osatyökykyisten työllistämistä edistäviin projekteihin saadakseen ajantasaista tietoa siitä, mitä työhönvalmennuksen kentällä ja vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisessä tapahtuu.

Vates toimii aktiivisesti asenteellisen esteettömyyden puolesta. Tähän tavoitteeseen päästään parhaiten pitämällä yllä jatkuvaa kontaktia työnantajien ja antamalla heille tietoa osatyökykyisten työllistämisen eri tukimuodoista, kuten juuri työhönvalmennuksesta. Toimintavuonna työhönvalmennuksen kehittämiskoordinaattori osallistui mm. Keskuspuiston ammattiopiston järjestämälle työnantajaristeilylle sekä tapasi työnantajia myös erikseen ja keskusteli heidän kanssaan työhönvalmennuksen eduista.

Kuva: Kirsi Haapaniemi

Työvalmentaja Kati Boijer ja työhönvalmentaja Pia Tikka suorittavat työvalmennuksen erikoisammattitutkintoa Sedu Aikuiskoulutuksessa Seinäjoella.

TUTKINNONUUDISTUKSEN AIKEESEEN REAGOITIIN YHDESSÄ

Kehittämissuunnitelmaa ja muita työhönvalmennuksen kentällä toimivia huolestutti syksyllä työvalmennuksen erikoisammattitutkinnon mahdollinen lakkauttaminen tai sen muuttaminen ammattitutkinnoksi. Tämä liittyi Opetushallituksen laajaan tutkinnon uudistukseen. Ydinryhmä laati lausunnon asiasta, sillä koulutuksen päätyminen merkitsisi työ- ja työhönvalmentajien osaamisen ylläpidon vaikeutumista. Lokakuussa Vates jätti vs. kehittämiskoordinaattori **Riitta Karhapään** johdolla OPH:lle alalla toimivien kanssa yhteistyössä laaditun lausunnon, jossa painotettiin työvalmennuk-

sen erikoisammattitutkinnon työelämälähtöisten sisältöjen säilyttämistä myös jatkossa. Liitteenä olleen vetoomuksen tutkinnon säilyttämisen puolesta allekirjoitti lähes sata työhönvalmennustyötä tekevää henkilöä eri puolilta Suomea.

Loppuvuonna kehittämiskoordinaattori **Anne Korhonen** alkoi tuottaa työhönvalmennuksen Kyvyt käyttöön eXtra -teemanumeroa, jonka ilmestymisajankohdaksi sovittiin kevät 2016. Julkaisu päätettiin tuottaa yhteistyössä työhönvalmennuksen kentän kanssa niin, että sen tekemisessä työllistetään myös osatyökykyisiä henkilöitä, jotka kuuluvat Vatesin toiminnan kohderyhmään.

Opinnollistaminen yhdistää työn ja opinnot

Vates kehitti opinnollistamista osallistamalla vuosina 2011–2015 Bovallius-ammattiopiston hallinnoimaan ja STM:n rahoittamaan Ammattiosaamista välityömarkkinoilta -hankkeeseen. Hankkeen aikana Vatesin taustayhteisöissä tehtiin opinnollistamisprosesseja, joita Vates oli käytännössä seuraamassa Vantaan vammaispalveluissa.

– Kiinnostus opinnollistamiseen on kasvanut. Kehittämistyötä on Vatesissa ja muuallakin tehty toistaiseksi pääosin hankkeiden kautta. Opinnollistaminen kytkeytyy myös opintojen työelämälähtöisyyden kasvattamiseen, kehittämissuunnittelija **Kaija Ray** kertoo.

Vates päätti seurata opinnollistamisen kehittymistä ja vaikuttaa opintojen ja työn yhdistämisen käytäntöjen toimivuuden kehittämiseen yleisesti osatyökykyisten, mutta erityisesti vammaisten nuorten kohdalla.

Toimintavuonna tehtiin tutustumiskäynnejä ja levitettiin opinnollistamisen mallia muun muassa seminaarien yhteydessä ja verkostojen kanssa käydyissä keskusteluissa. Käynneistä ja opinnollistamisen jatko-työdyntämisestä kirjoitettiin lehtijuttuja, ja Vatesin nettisivuilla julkaistiin aiheesta perustiedot.

Päätettiin seurata myös toisen asteen tutkinnon uudistusta, jossa korostuu osaamisen hankkiminen eri tavoin. Uudistuksen seurausten perusteella Vates määrittelee mahdolliset toimenpiteet mm. vaikuttamistyössään.

Työn seuranta kokeiltiin vuonna 2015 mm. Tiger-myyrmälässä Porvoossa.

Job Shadow Day kasvatti suosiotaan

Keväällä Aktivera resurser -projekti laajensi edellisenä vuonna yhdellä paikkakunnalla pilotoimaansa Job Shadow Day -tapahtumaa, joka on Euroopan laajuinen konsepti. Toisena tapahtumavuonna (2015) se järjestettiin jo seitsemällä ruotsinkielisellä alueella 17 paikkakunnalla, mm. Helsingissä, Vaasassa, Pietarsaareissa, Raaseporissa, Porvoossa ja Maarianhaminassa. Job Shadow Day tarkoittaa yhden päivän ajan työpaikalla tapahtuvaa työn seuranta, jonka tavoitteena on selvittää, sopisiko kyseinen työ seuraajalle. Työn seuraajat ovat henkilöitä, joiden vamma, sairaus tai elämäntilanne vaikeuttaa työllistymistä.

Job Shadow Daysta tuli menestys: noin 65 työn seuraajaa tutustui valitsemaansa työhön noin 60 työnantajan toimitiloissa. Määrät olivat tavoitteen mukaisia. Päivä

huomioitiin mediassa hyvin ja kiinnostuksen perusteella sen laajeneminen seuraavana vuonna entisestään näytti todennäköiseltä. Vates asetti tavoitteeksi seuraavan Job Shadow Dayn järjestämisen sekä suomen- että ruotsinkielisillä alueilla.

Merkittävä kehittämistyö tehtiin sopimuspuhjen ja vakuutusten varmistamisessa. Vates järjesti tapaturmavakuutuksen päivään osallistuville työn seuraajille, jotka muuten olisivat jääneet tapaturmavakuutuksen ulkopuolelle. Tapahtumapäivän onnistumista edesauttoi se, että projektisuunnittelija **Walter Fortelius** aktiivisesti markkinoi tapahtumaa tiedottein sekä henkilökohtaisten kontaktien kautta. Vaasa sai loppuvuonna kunniamaininnan eurooppalaisessa Esteetön kaupunki -kilpailussa osallistumisestaan Job Shadow Day -päivään.

Kuva: Sanna-Kaisa Rantanen

OSKU-PORTAALIA PERUSTAMASSA

Vates jatkoi edellisenä vuonna aloitettua yhteistyötä ns. OSKU-portaalin kehittämiseksi ja perustamiseksi. OSKU on osa STM:n Osatyökykyiset työssä -ohjelmaa, joka päättyi syksyllä 2015. Suunnitelma- vuoden tammikuussa Vates sai tehtäväkseen toimia koordinaattorina OSKU-portaalin määrittelyhankkeessa, jossa tasaveroisina kumppaneina olivat Kuntoutussäätiö, Vakuutus kuntoutus VKK ja Vates.

Kumppaneiden tuli yhteistyössä tarkentaa portaalin rahoittavalle STM:lle portaalin määrittelyasiakirja, jonka perusteella STM päätti portaalin toteuttajat. Vates toteutti määrittelytyön suunnitellusti. Konsortio ehdotti Kuntoutussäätiötä vastuulliseksi toteuttajaksi, ja STM vahvisti ehdotuksen. Vates jatkoi johtoryhmän jäsenenä.

Portaalin toteutus käynnistyi vuoden lopulla, ja Vatesin rooliksi tuli toimia yhtenä kolmesta sisällöntuottajasta omien osaamisalueidensa mukaisesti. Rahoitus työhön saatiin hankkeeseen varatusta rahoituksesta, josta suurin osa kohdistuu vuodelle 2016. Vuoden 2015 aikana portaalin rakennetta, sisältöä sekä työnjakoa alettiin hahmotella työryhmän eli Kuntoutussäätiön, Vatesin ja VKK:n kesken. Vatesista ryhmään osallistui sekä sisältö- että viestintäasiantuntijoita.

PARTYN TAVOITTEENA**PAREMPI TYÖ- JA TOIMINTAKYKY**

PARTY (2015–2018) on valtakunnallinen hankekokonaisuus, jonka päätavoitteena on jatkokehittää ja vakiinnuttaa työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) toimintaa. Kuntien tavoitteena on kehittää kuntien sosiaalisen kuntoutuksen ja työhönkuntoutuksen palveluja tukemaan etenkin osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien palveluja ja heidän siirtymään työllisyyspolulla.

Koska kuntien rooli työttömyyden hoidossa kasvaa, yksi tavoite on kehittää kuntien pitkäaikaistyöttömyyden hoitoa. PARTY on suunnattu etenkin työttömien terveydenhuollon, työkyvyn ja osaamisen arvioinnin kehittämiseen ja osallistujien opiskelemaan ja/tai työelämään palaamisen tukemiseksi.

Vates-säätiö toimii osahankkeellaan kouluttajana ja hankkeen valtakunnallisena juurruttajana sekä välittäjäorganisaationa. Vatesin tehtävänä on kehittää koulutusten kautta ohjausosaamista ja kuntoutuskoordinaatiota valtakunnallisesti sekä vakiinnuttaa hyviä toimintamalleja.

Hankekokonaisuuden yhteiset koulutuspäivät järjestetään yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Niitä on vuosittain 4–5. Lisäksi Vates järjestää osahankkeiden tarpeiden mukaan yksittäisiä koulutus- ja

konsultointitilaisuuksia, jotka toteutetaan joko paikan päällä tai webinaareina. Vatesin osahankkeen valmistelu eteni suunnitelman mukaan. Joulukuussa 2015 Vates toteutti TTL:n kanssa ensimmäisen koulutuspäivän, johon osallistui 50 henkilöä, myös ammattilaisia hankekuntien ulkopuolelta. Tilaisuus sai alueellista medianäkyvyyttä TTL:n kanssa laaditun ja lähetetyn tiedotteen myötä.

STM:n ESR-rahoituksella toteutettava hankekokonaisuutta hallinnoi Rauman kaupunki. Osatoteuttajina on Vatesin lisäksi viisi kuntaa ja sosiaalinen yritys Rauman TaitoKunto Oy.

Osatyökykyiset
työssä

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hankehakemuksia kehittämistyön tueksi

Kehittämistyön jatkuvuuden turvaamiseksi peilattiin verkoston tarpeita ESR-ohjelman tuleviin projektihauihin valmistautumiseksi. Hankkeiden kohteena on välityömarkkinoilla toimivien työllistämisyksikköjen toiminnan laadukkuus ja yhteiskunnallinen kestävyys sekä siirtymien tukeminen. Hankehakemuksiin valmistautumiseen kuului mm. uusien työpaikkoja luovien yritysten hankekehittelyä.

Vammaisten yrittäjyyden edellytyksiä parannetaan

Vuoden 2014 syksyllä alkanut yrittäjyys-hankkeen kehittäminen jatkui Vatesin koordinoimana Suomen Yrittäjät ry:n ja kuuden muun järjestön kanssa. Hankesuunnitelman kärjiksi päätettiin muun muassa vammaisyrittäjille suunnatun mentorointiohjelman ja vertaisverkoston kehittäminen. Tämä on linjassa yhteistyölu-pauksen kanssa, jonka Suomen Yrittäjät on tehnyt Osatyökykyiset työssä -ohjelmalle. Jatkovalmistelussa vuoden 2015 puolella Invalidiliitto sitoutui hallinnoimaan hanketta ja hakemaan sille rahoitusta. Vates osallistui toimintavuonna hankesuunnittelun työpajoihin.

Alkuvuodesta Vatesin kehittämispäällikkö **Jukka Lindberg** koordinoi hankesuunnittelua rahoitushakemukseen saakka. Invalidiliitto jätti hakemuksen RAY:lle uutena hankkeena. Myönteisen päätös saatiin joulukuussa ja aloitusajaksi varmistui tammikuu 2016. Vatesin rooliksi projektissa tuli ohjausryhmätoiminta ja tiedotus.

Kuva: Kati Savola

Virolaiset tuetun työllistymisen kouluttajat täydensivät osaamistaan Suomessa. Vates oli yksi koulutuksen toteuttajista.

KONSULTOINTIA VIRON TUETUN TYÖLLISTYMIEN KOULUTTAJILLE

Vuonna 2015 tehtiin koulutuskonsultaatio työhönvalmennuksen kehittämisestä Virossa. 6-päiväinen koulutus pidettiin Helsingissä kaksiosaisena. Vates toimi alihankkijana Wellabled Oy:lle, ja yhteistyössä oli myös Itä-Suomen yliopiston koulutus- ja kehittämis-palvelu Aducate. Koulutuspäivistä annettu palaute oli todella kiitettävää, ja koulutettavat virolaiset tuetun työllistymisen kouluttajat toivoivat yhteistyön jatkuvan.

Toisena konsultointitoimena tehtiin kansainvälisessä CE-FEC-projektityhteistyössä selvitystyö Romanian partnerille. Se esiteltiin joulukuussa Romaniassa pidetyssä konferenssissa. ✘

👤 Tiivistelmä

VATES TOIMI aloitteellisesti työhönvalmennuksen kentällä esimerkiksi kooten lausunnon mahdolliseen tutkiminuudistukseen liittyen ja tavaten työnantajia, joille työhönvalmennusta markkinoitiin sekä viemällä tietoa kansanedustajille.

JOB SHADOW DAY eli työn seurannan päivä laajeni yhdestä pilottipaikasta kymmenille työpaikoille useilla ruotsinkielisillä alueilla. Aktivera resurser -projektin koordinoima Job Shadow Day saavutti myös medianäkyvyyttä, ja osallistujakunnista Vaasa sai kunniamaininnan eurooppalaisessa Esteetön kaupunki -kilpailussa mukanaolostaan päivässä.

VATES JATKOI toimimistaan OSKU-portaalin työryhmässä. Määrittelytyön loputtua työ jatkui kahden muun toimijan kanssa portaalin eli verkkosivuston rakenteen ja sisällön suunnittelulla.

PARTY-hankekokonaisuus käynnistyi. Vatesin osahankkeeseen kuuluu kouluttamista, käytäntöjen juurruttamista ja tiedotusta. Ensimmäisenä toimintavuonna Vates järjesti yhden koulutuspäivän ja suunnitteli useita seuraavana vuonna toteutettavia tilaisuuksia yhdessä TTL:n kanssa.

VATES KOORDINOI vammaisten yrittäjyys-hankkeen suunnittelua rahoitushakemukseen saakka. Rahoitusta haki Invalidiliitto, ja Vates toimii ohjausryhmässä ja viestinnässä. Hankkeen rahoitus varmistui loppuvuonna 2015.

VIROON JA ROMANIAAN tehtiin konsultointityötä.

UUSIA ESR-RAHOITUKSELLA toteutettavia hankkeita suunniteltiin loppuvuodesta.

Kuva: Sari Putkonen

Heinolan Leipomossa on hyviä kokemuksia palkkatuella rekrytoituista pitkäaikaistyöttömistä, joita on löytänyt Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen Polkuja yrityksiin -hankkeen kautta.

Välityömarkkinat osana työelämän kehittämistä

Välityömarkkinoiden kehittämistyö on ollut vuosia yksi Vates-säätiön keskeisiä toiminta-alueita. Yksi tehtävistä on laajan toimintakentän voimien yhdistäminen niin, että välityömarkkinoiden tuntemus, arvostus ja toimintaedellytysten turvaaminen yhteiskunnassamme paranevat. Tätä työtä Vates on tehnyt muun muassa työryhmän koordinaattorina ja kaksivuotisen projektin kautta.

VÄLITYÖMARKKINATOIMIJOIDEN YHTEISTYÖ TIIVISTYI

Toimintavuonna panostettiin välityömarkkinatoimijoiden verkostoitumiseen yhteistyöryhmän kautta. Tavoitena oli, että syrjäytyvien ryhmien työllistymisen kehittämistarpeet saavat suurempaa näkyvyyttä työelämän ja yhteiskuntapolitiikan kehittämisessä. Välityömarkkinoita tarvitsee laaja asiakaskunta, jota yhdistää heikko asema työmarkkinoilla. Syynä voi olla esimerkiksi pitkittynyt työttömyys, osatyökykyisyys tai palveluiden väliin putoaminen. Myös vammaiset ja pitkäaikaissairaat, kuten mielen-terveyskuntoutujat, kuuluvat asiakaskuntaan. Välityömarkkinat estävät ihmisten syrjäytymistä monin eri toimintamuodoin.

Jo aiemmin toimintaansa sosiaalisen työllistämisen yhteistyöryhmänä aloittanut koonpano organisoitui vuoden 2014 lopulla uudelleen Vates-säätiön kutumana. Ryhmä täydentyi kahdella toimijalla. Toimijoita on kahdeksan: Vatesin lisäksi Oktetti ry, Valtakunnallinen Työpajayhdistys (TPY), Sininauhaliitto, Mielen-terveyden keskusliitto (MTKL), Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskusten yhdistys, Suomen Punaisen Ristin (SPR) Kontti ja Työttömien valtakunnallisen yhteistyöjärjestö (TVY). Vates-säätiö toimii yhteistyöryhmän koolle- kutsujana ja koordinaattorina.

Ryhmä laati vaikuttamis- ja kehittämissuunnitelman vuodelle 2015. Toiminnan painopisteenä oli erityisesti vaikuttaminen

Suomen työelämän kehittämiseen Työelämä 2020 -hankkeen kautta ja erilaisten vaikeasti työllistyvien ryhmien aseman esiin nostaminen hankkeessa. Merkittävän vaikuttamiskeinon tälle työlle tarjosi Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama Vates-säätiön projekti Välityömarkkinat osana työelämää (ks. sivu 20). Projekti saattoi hyödyntää ryhmän kohderyhmäosaamista ja alueellisia toimijoita.

MUKANA VATES-PÄIVIEN SUUNNITTELUSSA

Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmä osallistui Vates-päivien ohjelman rakentamiseen, ja yhteistyötä päätettiin jatkaa myös seuraavana vuonna. Päivien teema oli

Kuva: Kati Savola

Työllistämisyksiköiden johdon kehittämisryhmä

Yksi ryhmän vaikuttamistyön painopisteistä, välityömarkkinoiden legitimitietin vahvistaminen. Ryhmä myös valmisteli Vatesin Tulisielu-kunniakirjan myöntämiskriteereitä, painopisteenä välityömarkkinoiden pitkäaikainen kehittämistyö. Kunniakirja ja jaettiin Vates-päivillä kaksi, **Tarja Filatoville** ja **Mirja Laineelle** (ks. sivu 25).

Ryhmä aktivoi selvityshanketta, joka tuotaisi tarkempaa tietoa siitä, miten välityömarkkinatoiminta näkyy eri kohderyhmien arjessa ja mitä synergiaa välityömarkkinoiden kokonaiskuvasta olisi löydettävissä.

Vates osallistui ryhmän kanssa Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön järjestämään tapahtumapäivään eduskuntavaalien alla. Hallitusohjelmaan laadittiin ryhmän kesken kannanotto sekä yhteistyökumppani SOSTEn kanssa selvitys palkkatukimäärärahojen loppumisen vaikutuksista yhdistysten ja työpajojen työllistämismahdollisuuksiin.

Johdon kehittämisryhmällä oli perinteisen koulutustilaisuuden (12.11.) lisäksi kaksi muuta tapahtumaa. Keväällä osa ryhmästä teki opintomatkan Saksaan tutustuen muun muassa Salo + Partnersin kokonaisvaltaiseen työhön kuntouttamisen malliin. Matkalla vierailtiin myös alan toimijoita laajasti kokoavilla Werkstätten-messuilla.

Marraskuussa ryhmä tapasi hollantilaisia kollegoita Vatesin järjestämässä miniseminaarissa. Siellä kuultiin Hollannissa toteutettavasta ohjelmasta, jolla tavoitellaan 100 000 osatyökykyisen henkilön lisätyöllistymistä avoimille markkinoille kymmenen vuoden aikana. Tähän liittyen työllistämisyksiköt ovat lisänneet voimakkaasti yritys-yhteistyötä ja niissä tehtävää työtä.

Suurena keskustelunaiheena ryhmässä olivat julkiset hankinnat ja niiden mahdollisuudet edistää työllistämisyksiköiden kautta tapahtuvaa työllistymistä yritys- ja Intopajaj.

Välityömarkkinoita tarvitsee laaja asiakaskunta, jota yhdistää heikko asema työmarkkinoilla.

Alla: Sitran Timo Lindholm puhui Osaaminen käyttöön -seminaarissa Kouvolan Kuusankoskella marraskuussa mm. työelämän rajuista muutoksista. Seminaarin järjestivät Vatesin Välityömarkkinat osana työelämää -projekti, Parik-säätiö, Laptuote-säätiö, Kaakkois-Suomen Valma-projekti ja IntoPajat.

Välityömarkkinat osana työelämää vahvisti alueellista yhteistyötä

Vatesin Välityömarkkinat osana työelämää -projekti käynnistyi keväällä 2014 ja päättyi vuoden 2015 lopussa. Projektin kautta Vates toteutti yhteistyölupaustaan TEM:in koordinoimalle Työelämä 2020 -hankkeelle. Lupauksen mukaan säätiö muun muassa tukee sellaisten rakenteiden kehittämistä, jotka mahdollistavat paikallisten toimijoiden konkreettisia, työllisyyttä edistäviä toimia.

Myös välityömarkkinoiden kentän toimijat olivat toivoneet Vatesille näkyvämpää roolia alueellisessa kehittämisessä ja verkostoyhteistyössä. Projektin kärkenä oli alueellisten tiedotus- ja neuvontatilaisuuksien järjestäminen sekä yhteistyö alueella toimivien kumppanien järjestämissä tilaisuuksissa.

Yhteistyötä ympäri Suomea jatkui läpi vuoden edellisen vuoden tapaan. Projekti järjesti tilaisuuksia lähes jokaisella ELY-alueella joko yksin tai yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa. Kaikkiaan tilaisuuksia oli 13. Yksi järjestettiin ruotsinkielisenä yhdessä Vates-säätiön Aktivera resurser -projektin kanssa. Projekti osallistui myös omalla osuudellaan 16:een alueellisten toimijoiden järjestämään tilaisuuteen.

Vaikka Välityömarkkinat osana työelämää -projektin aluetyö päättyi vuoden 2015 lopussa, sen tulosten jalkauttamista ja vakiinnuttamistyötä sovittiin jatkettavan vielä vuoden 2016 alkupuolella osana Vatesin vakiintunutta kehittämistoimintaa.

VERKKONEUVOTTELUJEN JA VIDEOIDEN AIKAKAUSI ALKOI

Välityömarkkinat osana työelämää -projekti tiedotti Vatesin verkkosivuilla aktiivisesti alueellisista tapahtumista. Projekti toimitti myös omaa sähköistä uutiskirjettä, jolla oli vuoden 2015 aikana yhteensä noin 250 tilaajaa. Kirjeitä lähti viisi. Uutiskirjeet lähetti Vatesin sihteeri **Tarja Haili**.

Projekti käytti verkkokokous- ja seminaariohjelmistoa pitäen muun muassa online-palavereja alueellisten yhteistyökumppaneidensa kanssa. Projektipäällikkö **Petri Puroaho** tuotti videoita alueellisista tarpeista esille nousseista teemoista. Videoista kaksi liittyi välityömarkkinoiden palvelujen tuotteistamiseen ja yritysyrityksen kehittämiseen ja ne suunniteltiin, tehtiin ja hyödynnettiin alueellisessa kehittämistyössä.

Lisäksi projektin tehtävänä oli lisätä Vatesin osaamista internet-pohjaisessa viestinnässä ja koulutuksessa. Tämä toteutui Adobe Connect -verkkokokous- ja videotuotantokoulutuksilla, joihin osallistui lähes koko Vatesin henkilökunta.

Projekti päättyi, toiminta ei

Alkuvuonna tuotettiin esite – Osaavia tekijöitä: monimuotoisuus on resurssi – rekrytoinnin sekä työtehtävien mukauttamisen ja monimuotoisen yhteistyön vahvistamisen tueksi. Esite osoittautui halutuksi useissa tilaisuuksissa, sillä se kertoo konkreettisesti mm. rekrytoinnin tukimuodoista ja työn mukauttamisesta.

Syksyn Kuntamarkkinoille Välityömarkkinat osana työelämää osallistui yhdessä Tiedolla vaikuttaminen -hankkeen kanssa yhteisellä ständillä. Projekti esitteli toimintaansa Kuntamarkkinoiden videolla ja piti tietoisuuden projektin päätavoitteista ja tuloksista.

Joulukuussa projekti toteutti Vatesin Kyvyt käyttöön -julkaisusarjan eXtra-lehden, jonka pääkohderyhmäksi valittiin yrittäjät. Lehden tavoitteena oli viedä yrittäjille ja muulle työelämälle viesti, että välityömarkkinoilta löytää motivoituneita ja osaavia tekijöitä, myös räätälöidysti työnantajan tarpeisiin. Lehden jakelussa hyödynnettiin projektin aikana syntyneitä kontakteja eri puolilla Suomea. Lehteä voi tilata Vatesin viestinnästä.

Projektin yhtenä viimeisistä, välityömarkkinatuntemusta edistävästä toimenpiteistä päätettiin loppuvuonna 2015 toteuttaa välityömarkkinat-nettisivusto, johon tulisi perustietoa ja uutisia välityömarkkinoista. Välityömarkkinatoimijoiden ryhmän (ks. sivu 16) kanssa sovittiin myös tehtäväksi esite välityömarkkinoista mm. päättäjiä ja vuoden 2017 kuntavaaleja silmälläpitäen.

Yhteistyössä Hämeen TE-palveluiden ja ELY-keskuksen kanssa pidetyn kehittämispäivän teemana oli välityömarkkinoiden palvelujen tuotteistamisen ja yritysyrityksen kehittäminen. Takana vasemmalla projektipäällikkö Petri Puroaho, oikealla kehittämispäällikkö Jukka Lindberg.

Otteita projektin aluetilaisuuksien palautteista.

Paljon uutta tietoa itselle työhön vietäväksi, infoa, jota voi kerrankin soveltaa ihan käytännössä!

(Pirkanmaa)

Toivottavasti yhteistyötä tällä porukalla jatketaan ja saadaan hyvää aikaa tällä alueella.

(Pohjois-Pohjanmaa)

Hyvä tilaisuus tavata tuttuja ja rakentaa yhteistyötä uusien toimijoiden kanssa.

(Varsinais-Suomi)

Tiivistelmä

VATES-SÄÄTIÖ KOORDINOI välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmää (8 jäsentä), joka yhdessä laati kannanottoja ja teki mm. selvityksen palkkatukimäärärahojen loppumisesta joillakin alueilla.

YHTEISTYÖRYHMÄ osallistui Vatesin päätaphtuman, Vates-päivien suunnitteluun ja Tulisielu-kunniakirjan myöntämiskriteereiden laatimiseen.

VÄLITYÖMARKKINAT osana työelämää -projekti vahvisti Vatesin tunnettuutta alueellisessa kehittämisessä ja verkostoyhteistyössä. Projekti järjesti aktiivisesti tilaisuuksia joko yksin tai yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa lähes jokaisella ELY-alueella.

Projekti otti käyttöön Vatesin useissa toimintamuodoissa hyödynnettävää tekniikkaa ja teki sitä tutuksi myös henkilöstölle. Näitä olivat videonteko ja verkkoneuvottelu, jota voidaan hyödyntää koulutuksissa.

Projekti tuotti tai pani alulle pitkään hyödynnettäviä julkaisuja, kuten Välityömarkkinat eXtra -lehden, esitteen ja valityömarkkinat.fi-sivuston.

Kansainvälinen yhteistyö

Vates-säätiö jatkoi eurooppalaista tietojen vaihtoa ja kehittämissyhteistyötä jo vakiintuneiden jäsenyyksien kautta.

Vates osallistui lausuntoihin, selvityksiin, työpajoihin ja työryhmiin sen pohjalta, tuovatko teemat merkittävää lisäarvoa asetettuihin vaikuttamis- ja kehittämistavoitteisiin. Tavoitteena oli aktivoida myös verkoston edustajia osallistumaan toimintaan.

EUSE (EUROPEAN UNION OF SUPPORTED EMPLOYMENT)

Säätiön edustaja osallistui EUSEn valtuuskunnan (Council) kokouksiin, joita järjestettiin kolme vuoden 2015 aikana kolme. Vates osallistui eurooppalaisen Job Shadow-päivän kehittämiseen, ja toimintavuonna osallistujamäärä kasvoi reippaasti.

Vatesista osallistui kolme henkilöä 27.–29.5. EUSE:n konferenssiin Portugalin Lissabonissa. Teemana oli muun muassa eurooppalaisen lainsäädännön tilanne työhönvalmennuksessa.

Syksyllä Belfastissa pidetyssä valtuuskunnan kokouksessa oli agendalla maailmanlaajuisen konferenssin suunnittelu. Se pidetään alustavasti vuonna 2017 Belfastissa.

SOCIAL FIRMS EUROPE CEFEC

Säätiön edustaja on Executive Committeeen jäsen. Yhteistyön painopisteenä on toimivien liiketoimintamallien kehittäminen sosiaalisiin yrityksiin ja kansainvälisten hyvien käytäntöjen hyödyntäminen Suomessa.

Vuosikongressiin syyskuussa osallistui säätiöstä yksi henkilö, joka järjesti työpajan suomalaisista hyvistä käytännöistä ja oli myös yksi konferenssin päätöspaneelin keskustelijoista.

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ

Pohjoismainen yhteistyö on integroitu osaksi ruotsinkielisen verkoston kehittämiseen liittyvää projektia Aktivera resurser – Svenskspråkig nätverksprojekt. Projektin Kurs på rätt arbete och samarbete -seminaarissa Tampereella 9.6 kuultiin Ruotsin ja Norjan käytännöistä. Lisäksi ruotsalainen Samhall piti luennon Vates-päivillä virtuaalisesti ja osa Vates-säätiön koordinoimasta työllistämisyksiköiden johdon kehittämissyryhmästä vieraili Samhallissa kesäkuussa.

Kuva: Pekka Vihario

EUSE:n konferenssissa Portugalissa oli teemana Improving diversity through supported employment. Kuvassa Petteri Ora, Kiipulasäätiö, kehittämiskoordinaattori Riitta Karhapää, Vates, kehittämispäällikkö Kaija Ray, Vates, Kaarina Latostenmaa, SAMK ja Teuvo Kaartti, Kuurojen Palvelusäätiö.

WORKABILITY EUROPE (WE) TILALLE UUSI YHDISTYS

Pitkäaikainen yhteistyöverkosto, hollantilaisen yhdistys Workability Europe lakkautettiin vuoden 2014 lopussa ja sen työn jatkajaksi perustettiin uusi, Belgiaan rekisteröity yhdistys. Sen nimeksi tuli Equal Employment Europe (EEE).

Säätiön toimitusjohtaja **Marjatta Varanka** toimi WE:n puheenjohtajana aktiivisesti muutoksen aikaansaamiseksi. Varangan jäätyä eläkkeelle WE:n juridiset päättämistoimet delegoitiin hollantilaiselle jäsenelle. Uuden organisaation perustaminen siirrettiin belgialaisen jäsenen vastuulle.

Vates päättää liittymisestä uuden järjestön jäseneksi myöhemmin. Vates jatkaa maailmanlaajuisen kattojärjestön Workability Internationalin jäsenenä.

Kuva: Tina Jäppinen

Japanilaisdelegaatio vieraili Vatesissa ja sosiaalisissa yrityksissä. Ylläkuvasa vasemmalta (ks. japanilaisvieraiden yhteisöt tekstistä): neuvotteleva virkamies Päivi Haavisto-Vuori, TEM, hallituksen puheenjohtaja Shigeru Sumitani, tietokeskuksen johtaja Misako Nomura, puhemies Kazuko Kuwayama, tulkki Toyohiro Miyazawa ja Vatesin kehittämispäällikkö Jukka Lindberg.

Opintoryhmä Japanista

Japanista kävi kolmen henkilön opintoryhmä tutustumassa suomalaisiin sosiaalisiin yrityksiin 25.–29.8. Vierailun taustalla on aiempi Vates-säätiön kanssa käyty tietojenvaihto ja tutustumismatka Japaniin. Vierailijoita kiinnosti Suomen monimuotoinen järjestelmä työhönvalmennuksineen ja palkkatukineen. Sosiaalisen työllistämisen toimialoissa Suomessa ja Japanissa on eroja, mutta myös yhtäläisyyksiä.

Delegaatiossa oli kolme jäsentä: **Misako Nomura**, Japanese Society for Rehabilitation of Persons with Disabilities, **Shigeru Sumitani**, Social Welfare Organization Saiseikai Imperial Gift Foundation, **Kazuko Kuwayama**, Welfare Association and Established Social Firms related to Agriculture.

Japanissa sosiaalisia yrityksiä on ollut vuodesta 2008 alkaen, mutta enimmäkseen yksityissektorilla. Nyt viranomaisia sekä valtio- että kuntatasolla kiinnostaa panostaa sosiaalisiin yrityksiin, jotta vammaisten yhteiskunnallinen osallisuus ja työllistyminen lisääntyisivät. Päämääränä on perustaa Japaniin noin 2 000 sosiaalista yritystä, jotka voivat tarjota jopa elämänmittaisen vakituisen työpaikan, siirtymätyön tai liikeidean, joka kehitetään yritykseksi.

Vieraita Hollannista ja Romaniasta

Hollannista kävi 20 työllistämisyksikköjohtajan ryhmä opintomatalla marraskuussa. Kontaktit olivat syntyneet WE:n jäsenyyden kautta. Ryhmä vieraili Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksella, Sorek-säätiöllä ja sen Goodwill-mymälässä sekä Valma Oy:llä (nykyisin Lahden Työn Paikka Oy). Lisäksi ryhmä osallistui yhdessä johdon kehittämissyryhmän kanssa järjestettyyn miniseminaariin Vates-säätiöllä. Erityisenä keskustelunaiheena oli Hollannissa ehdollisena laadittu laki kiintiötyöllistämisestä, jonka perumiseksi työnantaja- ja yrittäjäjärjestöt ovat luvanneet luoda 100 000 uutta työpaikkaa vammaisille ja osatyökykyisille henkilöille kymmenen vuoden aikana.

Romaniasta vieraili vuoden lopulla kaksi 30 hengen ryhmää perehtymässä siihen, miten vammaisten henkilöiden työllistäminen on järjestetty Suomessa. Vatesin järjestämässä ohjelmassa oli mukana muun muassa tutustuminen Kansaneläkelaitoksen toimintaan. Vierailu liittyi EU:n rahoittamaan Accès Plus -hankkeeseen, jossa myös Vatesilla oli pieni asiantuntijarooli. ✘

Kuva: Kimmo Brandt

Vates-päivillä jaettiin
Tulisielu-kunniakirjat
toimitusjohtaja
Mirja Laineelle ja
kansanedustaja
Tarja Filatoville.

Koulutus

Vatesin koulutustoiminta jatkui edellisten vuosien laajuisena. Maksullisia tilaisuuksia oli viisi, maksuttomia reilut 20. Vuonna 2013 aloitettua koulutusten kehittämistyötä, joka koskee sekä vakiintuneita koulutuksia että uusia, jatkettiin toimintavuonna. Yhtenä tavoitteena on lisätä verkkokoulutuksia, joita on mahdollista toteuttaa pienemmin resurssein ja kevyemmin järjestelyin. Niiden tavoitavuus on myös paikkaan sidottuja koulutuksia parempi.

Toimintavuoden aikana Vates-säätiö toteutti kaikkiaan viisi seminaaria/koulutustilaisuutta, joissa toteutui yhteensä kymmenen koulutuspäivää. Maksullisina koulutuksina järjestetyt, vakiintuneet tilaisuudet keräsivät yhteensä noin 300 osallistujaa ja puhujaa. Muut koulutustilaisuudet olivat maksuttomia, omien projektien kautta järjestettyjä seminaareja, keskustelutilaisuuksia ja työpajoja. 24 tilaisuudessa oli vuoden aikana yhteensä 1010 osallistujaa.

Jokavuotisten koulutusten lisäksi järjestettiin muun muassa FIBS yritysverkoston kanssa yksi tilaisuus. Työhönvalmennuksen osalta verkostossa oli toimintavuoden aikana lukuisia ilmaisia kehittämissä ja verkostoitumistilaisuuksia.

Vatesin asiantuntijoita oli puhujina myös muiden järjestämissä tilaisuuksissa. Loppuvuonna alkoi ESR-rahoitteinen PARTY-hanke, jossa pidettiin yksi koulutustilaisuus yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa.

Kuva: Kati Savola

Vates-päivien iltavastaanotto oli Valtioneuvoston juhlahuoneisto Smolnassa, isäntänä ministeri Lauri Ihalainen. Kuvassa vasemmalta Parik-säätiön toimitusjohtaja Arto Havo, Lauri Ihalainen, Etelä-Pohjanmaan sosiaalisosiaalipsykiatrisen yhdistyksen toiminnanjohtaja Timo Haapoja, Vates-säätiön toimitusjohtaja Marjatta Varanka ja Invalidiliiton toimitusjohtaja Marja Pihnalta.

VATES-PÄIVÄT

Vatesin suurin koulutustilaisuus on jo vuosia ollut Vates-päivät, jotka järjestettiin toimintavuonna 5.–6.5. Helsingissä. Teemanä oli välityömarkkinat, ja ohjelma suunniteltiin yhteistyössä välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmän kanssa (ks. sivu 18). Seminaarista aiotaan tulevina vuosina kehittää valtakunnallinen dialogifoorumi, joka käsittelee kaikkien erityistä tukea tarvitsevien ryhmien työllistymisen edistämistä ja tukitoimia.

Vates-päivien ohjelmaan sisältyi työministeri Lauri Ihalaisen iltavastaanotto. Päivillä oli yhteensä noin 160 osallistujaa, mikä täytti tavoitteen reilusti. Osallistujat antoivat kiittävää palautetta päivien sisällöstä, kuten aiheiden ajankohtaisuudesta mm. vammaisten työllistymisen saralla, monipuolisesti eri tahoja edustavista puhujista ja hyvästä mahdollisuudesta verkostoitua.

Päivillä jaettiin toista kertaa Tulisielu-tunnustus, jonka sai kaksi vaikuttajaa. Toinen myönnettiin kansanedustaja Tarja Filatoville pitkäaikaisesta vaikuttamisesta heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymismahdollisuuksien kehittämiseksi työelämän kaikissa vaiheissa. Toisen Tulisielun vastaanotti Laptuote-säätiön toimitusjohtaja Mirja Laine, perustena toiminta monimuotoista kuntoutus- ja työllistämistoimintaa harjoittavan yhteisön johtajana, yhteiskuntasuhteiden rakentajana sekä toimialan kehittäjänä.

KYVYTTÄ KÄYTTÖÖN -SEMINAARI

Toinen pääkoulutustapahtuma on työhönvalmennuksen kentälle suunnattu Kyvyt käyttöön -seminaari. Tällä kertaa se järjestettiin Tampereella 13.–14.10.

Seminaarissa levitetään työalan hyviä käytäntöjä. Ohjelma toteutettiin rakentamalla rinnakkaistyöryhmien sisältö eri kohderyhmien tarpeet huomioiden. Seminaarin yhteinen osuus oli aiempia vuosia suurempi. Osa ohjelmasta toteutettiin

verkoston jäsenten abstrakteista. Yhteistyökumppanina seminaarissa oli sosiaali- ja terveysministeriön OSKU-hanke (Osatyökykyiset työssä).

Tampereen kaupunki järjesti seminaarivälillä iltavastaanoton. Seminaarissa jaettiin työhönvalmennuksen Tulisielu-kunniakirja, jonka sai Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiön (Vamlas) Pauli Leinonen tuloksekkaasta työstään työhönvalmennuksen monipuolisena kehittäjänä.

Kyvyt käyttöön -seminaariin osallistui noin 70 ihmistä.

PROJEKTI

ProProjektit-työpaja järjestettiin osana Kyvyt käyttöön -seminaaria yhtenä pitkinä rinnakkaistyöryhmänä. Päämääränä oli tukea työllistämiprojektien toteuttajia projektin eri vaiheissa, antaa työkaluja juurruttamiseen ja tukea verkostoitumista.

Vuonna 2015 päätettiin selvittää tarvetta kehittää työpajojen rinnalle tai nii-

den lisäksi jatkuvasarjainen työpajakonsepti, jossa aiempiin työpajoihin osallistuneet voivat syventää osaamistaan tarpeiden mukaan sovitusta osa-alueista.

TYÖLLISTÄMISYKSIKÖIDEN JOHDON PÄIVÄ JA MINISEMINAARI

Työllistämisyksiköiden johdon päivä pidettiin työkokouksen muodossa marraskuussa Oltermanni-talossa, jossa on myös Vatesin toimitilat. Johdon päivien toteutustapa integroitiin Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmän työskentelyyn. Päivillä paneuduttiin toimialan liiketoiminnallisiin haasteisiin ja kehitysmahdollisuuksiin.

Lisäksi työllistämisyksiköiden johdolle järjestettiin kansainvälinen työpaja marraskuun lopulla, johon osallistui vieraita Hollannista. Tässä miniseminaarissa keskusteltiin muun muassa kahden maan kokemuksista ja tavoitteista osatyökykyisten työllistymisen saralla.

Kuva: Kati Savola

Työhönvalmennuksen Tulisielu-tunnustuksen sai Pauli Leinonen, Vamlas. Kunniakirja annettiin lokakuussa Kyvyt käyttöön -seminaarissa Tampereella.

AKTIVERA RESURSER AKTIVOI RUOTSINKIELISIÄ TOIMIJOITA

Aktivera resurser järjesti yhteistyössä Vatesin Väilyömarkkinat osana työelämää -projektin kanssa seminaarin ”Kurs på rätt arbeta och samarbete” Tampereella 9.6. Seminaarissa valotettiin osatyökykyisten työllistymistä käytännön, lakien ja säädösten sekä kehityssuunnittelun näkökulmasta.

Vatesin Kyvyt Käyttöön-seminaarissa 13.–14.10. projekti järjesti sekä ruotsin-

että suomenkielisiä osioita. Projektisuunnittelija luennoi myös muiden pitämässä koulutuksissa sekä järjesti Helsingissä tilaisuuden, jossa ruotsalainen vammaisten työllistämisen asiantuntija **Jonas Kullinger** esitteli työtään ja keskusteli ruotsinkielisten näkö- ja kuulovammaisten järjestöjen edustajien kanssa.

Projektin 3-vuotisen työskentelyn päätös- ja arviointiseminaari oli Oltermanni-talossa joulukuussa. Siihen osallistui 23

yhteistyökumppania. Seminaarissa pohdittiin muun muassa pohjoistamaista yhteistyötä ja sen jatkoa. Tärkeänä pidettiin myös suomenkielisten materiaalien kääntämistä ruotsiksi, jolloin nousee esille myös eri termien tulkintojen ja merkintöjen yhtäläisyys ja vaihtelevuus kahden kielen välillä.

Vatesin projektilla oli yhteistyökumppaneiden mukaan parempi mandaatti toimia kuin aiemmalla ruotsinkielisellä yhteistyöryhmällä, ja se otettiin hyvin vastaan. Aktivera resurser suunniteltiin viestintäpainotteiseksi, ja tiedonjako onnistuikin projektin yhteistyökumppaneiden mukaan hyvin. Lisäksi onnistuttiin rakentamaan uusia yhteistyökanavia ruotsinkielisten toimijoiden välille.

Aktivera resurser -projektin arviointiseminaarissa joulukuussa puhui mm. projektin ohjausryhmään kuulunut Ann-Kristin Sundqvist Optima kuntayhtymästä.

Kuva: Tiina Jäppinen

VIESTINTÄ KOULUTTAA

Viestintää täydentävässä Tiedolla vaikuttaminen -hankkeessa (ks. sivu 29) järjestettiin kaksi tapahtumaa. Syksyllä pidettiin vaikuttamisviestinnän koulutuspäivä Suomen Klubitalot ry:n ARTO-hankkeen kanssa. Koulutukseen tuli osallistujia lähes kaikista 25 Klubitalosta eri puolelta Suomea. Päivän ohjelma perustui aiemmin heille tehtyyn kyselyyn. Koulutuksessa kerrottiin viestinnän eri keinoista sekä tehtiin mediatiedotteita ja luotiin katsaus sosiaalisen median kanaviin.

Joulukuussa hanke järjesti tilaisuuden Vaikuta ja verkostoidu -ryhmän viestijöille ja asiantuntijoille osatyökykyisten työllistymisen ajankohtaisista teemoista. Samalla pohdittiin verkoston seuraavan vuoden toimintaa.

VERKKOKOULUTUS TÄYDENTÄÄ TARJONTAA

Toimintavuonna tehtiin suunnittelutyötä Vatesin koulutustarjonnan uudistamiseksi ja laajentamiseksi eri yhteyksissä saatujen aloitteiden ja palautteiden pohjalta. Koulutustarpeita kerätään verkostolta ja yhteistyössä Vatesin kehittämishankkeiden kanssa. Uutena koulutusmuotona kehitettiin soveltuvaa toimintamallia alueelliseen tiedotus- ja koulutustilaisuuteen sekä työmarkkinoille kohdennettua koulutusta. Toimintamuotona alettiin kehittää uusia internet-pohjaisia toteutusmalleja, kuten Adobe Connect -ohjelman kautta pidettäviä webinaareja. Niitä pilotoidaan aluksi maksuttomina koulutuksina.

Webinaarimahdollisuutta hyödynnettiin etäluentojen toteuttamiseksi muun muassa Vates-päivillä, jossa oli luennot Ruotsista, Iso-Britanniasta ja Hollannista.

Kaikista koulutustilaisuuksista kerätään palautetta, jota hyödynnetään seuraavan vastaavan koulutuksen suunnittelussa ja mahdollisissa uusissa tilaisuuksissa. ✕

Tiivistelmä**VATESIN SUURIMMAT**

koulutustapahtumat ovat Vates-päivät keväällä ja Kyvyt käyttöön -seminaarit syksyllä. Ne ovat maksullisia.

KOULUTUKSIA JÄRJESTETÄÄN myös projektien ja kehittämistyön puitteissa. Toimintavuonna niitä olivat esimerkiksi Työllistämisyksiköiden johdon päivät, Aktivera resurser -projektin ja Väilyömarkkinat osana työelämää -projektin yhteinen ruotsinkielinen koulutuspäivä ja Tiedolla vaikuttaminen -hankkeen klubitaloille suunnattu viestinnän koulutus.

KOULUTUSTARJONNAN KEHITTÄMINEN JATKUI. Tavoitteena on järjestää jatkossa helposti saavutettavia verkkokoulutuksia vakiintuneiden tilaisuuksien lisäksi.

Viestintä ja tiedotus

SOME-NÄKYVYYS KASVOI, UUTISKIRJE UUDISTUI

Vuoden 2014 lopulla julkaistujen uusien verkkosivujen sisällöntuotannon linjoja määriteltiin ja hienosäädettiin vuoden aikana. Uutisia Vatesista ja toimialalta kyettiin julkaisemaan aiempaa enemmän uuden julkaisualustan myötä. Verkkosivujen sisältöä lisättiin ja päivitettiin myös pysyvän sisällön osalta.

Verkkosivujen sisällöntuotantoa hoitaa viestintävastaavan ohella johdon sihteeri, viestintäassistentti **Marianne Kaunismäki**. Mahdolliset isommat sivuston päivitykset päätettiin tehdä sitten, kun sivustovierailijoiden käyttäjäkokemusta olisi kertynyt vähintään vuoden ajalta. Sivulla aloitettiin blogi, johon sisältöä tuottavat toimitusjohtaja ja muut vateslaiset.

Sosiaalisen median käyttö vakiintui Facebookissa ja Twitterissä. Päivityksiä tehtiin noin kahdesti viikossa. Twitter-tilillä seurattiin Vatesin toimialan kannalta keskeisiä toimijoita, joiden twiittejä jaettiin ja haettiin siten myös oman näkyvyyden vahvistumista. Twitter-tilin seuraajamäärä kasvoi noin 200:sta 700:aan, Facebook-tilin noin 300:sta 370:een. Vatesille luotiin myös LinkedIn-tili sekä YouTube-kanava, jolla Väli-

työmarkkinat osana työelämää -projekti julkaisi videoita.

Vates-uutiskirjeitä toimitettiin 20. Elokuussa vs. viestintävastaava **Kati Savela** uudisti uutiskirjeen Vates INFO -nimiseksi tiedotteeksi, joka ilmestyy joka toinen viikko. Siinä kerrotaan Vatesin omien uutisten lisäksi toimialan ajankohtaisista asioista. Kirjeen tilaajamäärä oli vuoden lopussa noin 2 100. Kyvyt käyttöön -verkostotiedotteita lähetettiin kolme.

Mediavaikuttamisessa käytettiin STT:n tiedotepalvelua ja omia toimittajakontakteja sekä verkostoja, kuten Sosiaalitoimittajat ja SOSTE. Toimitusjohtajan vaihdokselle saatiin näkyvyyttä muun muassa Talouselämässä ja Etelä-Suomen Sanomissa.

Vates toimitti osatyökykyisten työllistämisen erikoisanastoa julkaistavaksi SAK:n tuottamassa Työelämäsastossa verkossa. Viestintä sopi yhteistyöstä sanaston päivittämisessä.

KYVYTTÄ KÄYTTÖÖN TAUSTOITTAU TOIMIALAA

Kyvyt käyttöön -lehteä jatkettiin kahdesti vuodessa ilmestyvänä toimialaa taustoittavana julkaisuna. Lehden painos oli 6 500–7 000 kappaletta, ja osoitteellinen

jakelu supistui muutamalla sadalla, kun toimistoapulainen **Ella Rytönen** päivitti osoitetietoja muun muassa vanhentuneiden tietojen osalta. Jakelun tarkistus jatkuu.

Ensimmäisen numeron teemana oli väilyömarkkinat. Toinen numero käsittelee mielenterveyttä ja työelämää. Suorajakelun lisäksi lehteä jaettiin mm. Vates-päivillä, Kyvyt käyttöön -seminaarissa, Kuntamarkkinoilla ja Mielenterveysmessuilla Kiipulasaatiön pisteellä.

Yhteensä lehtiä ilmestyi neljä, sillä vuoden 2015 lopussa päättyneissä olleiden projektien teemoista tuotettiin eXtra-lehdet Aktivera resurser ja Väilyömarkkinat osana työelämää. Niillä ei ole vakiintunutta suorajakelua, vaan ne jaellaan kohderyhmien mukaisesti ja eri tilaisuuksissa. Lehdet ovat luettavissa nettisivuilla.

Keväällä tuotettiin vuosien tauon jälkeen vuosikirja edellisen vuoden toiminnasta. Sen ilmeen pohjana käytettiin Kyvyt käyttöön -lehden ilmettä, jolloin julkaisu kuuluu selkeästi Vatesin julkaisusarjaan.

Kaikki painotuotteet Vates-esitteitä lukuun ottamatta toteutettiin sekä printtinä että nettiversiona. Pdf-version ohella lehtiä alettiin viedä myös verkossa selailtavaan muotoon Issuu-alustalle.

NELJÄ TULISIELUA PALKITTIIN

Vatesin viestintä tuotti perustietoa säätiöstä tarjoavan 4-sivuisen Vates-esityksen suomeksi ja englanniksi. Niitä ei toistaiseksi painatettu.

Viestintä ja kehittämistyö organisoivat yhteistyönä jokavuotisen Tulisielu-kunniakirjahaun. Toimintavuonna palkittiin Tulisielu-kunniakirjalla neljä Vatesin kohderyhmien työllistymistä eri tavoin edistänyttä vaikuttajaa. Sivulla 25 mainittujen kolmen henkilön lisäksi Tulisielun sai Etelä-Suomen Klubitalo-osajat ESKOT ry, jolle kunniakirja annettiin Klubitalo-seminaarissa keväällä. Kunniakirjoista tiedotettiin STT Info -tiedotteilla, uutiskirjeillä ja some-kanavissa.

JOB SHADOW DAY RUOTSINKIELISEN VIESTINNÄN KULMAKIVEKSI

Ruotsinkielinen viestintä jatkui toimintavuonna vahvana viestintäpäinnotteen Aktivera resurser -projektin kautta. Viestinnällä edistettiin ruotsinkielisten toimijoiden verkostoitumista ja tiedon lisäämistä. Ruotsinkielisten toimintarajoitteisten työllistymistä käsiteltiin projektin aloitteesta ruotsinkielisen Intressenätverkin työllisyystapaamisissa marraskuussa.

Aktivera resurser osallistui Vammaisfoorumin työllisyysryhmän ja TE-keskuksen yhteiseen koulutustilaisuuteen ”Työ kuuluu kaikille” Turussa syyskuussa. Projektisuunnittelijan ehdotuksesta työllisyysryhmä päätti järjestää seuraavan kevään vastaavat tilaisuudet kaksikielisinä.

Uutiskirjeen jakelussa hyödynnettiin projektin taustaverkostojen yhteyksiä. Kirjeitä lähti 21. Vatesin nettisivuilla julkaistiin ruotsinkielisiä uutisia, taustoituksia, projektin tuottamaa materiaalia sekä kumppaneiden tiedotteita. Lisäksi tuotettiin muun muassa artikkeleita lehdille ja aineistoa Svenska Yllelle.

Projekti laajensi Job Shadow -päivän implementointia Suomeen (ks. sivu 15). Job Shadow Day oli projektin toimintavuoden yksi eniten työtä vaatineista ja runsaasti näkyvyyttä saanut toimintamuoto, jonka onnistuminen osoitti, että sillä on edellytykset tulla jokavuotiseksi teemapäiväksi Suomessa. Mediahuomiota saavutettiin sekä ruotsin- että suomenkielisissä julkaisuissa, vaikka toiminta-alueet olivat ruotsinkielisiä.

Joulukuussa projektin tuloksista koottiin Aktivera resurser eXtra -julkaisu, jonka pääpainotus oli Job Shadow Day -tapahtuma.

Tiedolla vaikuttaminen -hanke

Toimintavuonna viestintä vahvistui Tiedolla vaikuttaminen -hankkeella (2015–2017), johon saatiin RAY:n kohdennettu avustus

– Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon osatyökykyisten työllistymistä edistävää tietoa ja esimerkkejä eri medioihin. Tärkeää on myös yhteistyön kehittäminen muiden viestijöiden ja toimialan verkostojen kanssa, kertoo hankkeen vetäjä, toimittaja **Tiina Jäppinen**.

Hankkeessa kerättiin ja koostettiin tietoa, tuotettiin uutisia, artikkeleita ja bloggeja. Sisältöjä ja juttuideoita tarjottiin toimialan tieto- ja palveluportaaleihin, useisiin lehtiin ja verkkokanaviin. Tuotettuja artikkeleita julkaistiin kahdeksassa mediassa, joilla on yhteensä lähes 3 miljoonaa lukijaa. Osatyökykyisten henkilöiden työllistymiselle saatiin medianäkyvyyttä mm. Kuntalehdessä, Yhteishyvässä ja Kotimaa-lehdessä.

Tiedolla vaikuttaminen -hanke järjesti ja koordinoi kaksi viestijöille suunnattua tilaisuutta. Kevään tilaisuuden aiheita olivat viestinnän saavutettavuus ja esteettömät verkkosivut. Joulukuun tapaamisessa kerrottiin toimialan ajankohtaisista asioista. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 60 henkilöä.

Vaikuttamiskanavia haettiin verkostoitumalla. Hanke sai mm. tapahtumiin osallistumalla 73 uutta kontaktia 64 organisaatiosta. Yhteistyöstä neuvoteltiin mm. yrittäjien, yrityssuomi.fi -sivuston, Hankinnoista duunia -hankkeen ja Sosiaalitoimittajien kanssa sekä kutsuttiin Vaikuta ja verkostoidu -viestijäryhmää suunnittelemaan journalistipäivää.

VIESTINTÄYHTEISTYÖTÄ KLUBITALOJEN KANSSA

Hanke aloitti Vammaisfoorumin työllisyysryhmän kanssa yhteistyön, jossa tuotetaan esite vammaisjärjestöjen työllisyyspalveluista, ja osallistui STM:n rahoittaman OS-KU-portaalin määrittelyyn nostoen esiin muun muassa vammaisjärjestöjen näkyvyyden portaalissa.

Suomessa toimii 26 mielenterveyskuntoutujien klubitaloa, joita hanke kannusti vaikuttamaan päättäjiin järjestämällä viestinnän koulutuspäivän. Kuntamarkkinoilla järjestetyssä puheenvuorossa **Esko Hänninen** kertoi klubitalojen merkityksestä kunnille. Lisäksi hanke koordinoi klubitaloyhteisölle annettun Tulisielu-palkinnon.

Tiedolla vaikuttamisen toimintaan kuului myös Vatesin verkkosivuilla myöhemmin julkaistavat tietopaketit, joiden työstäminen alkoi toimintavuonna. ✂

Tiedolla vaikuttaminen -hankkeen mediaosumia vuodelta 2015.

Tiivistelmä

AKTIVERA RESURSER -projektin huipentuma oli Job Shadow Day, joka keräsi yhteen kymmeniä työnantajia ja seuraajia, jotka seurasivat päivän ajan unelmatyötään haluamassaan työpaikassa. JSD sai näkyvyyttä sekä ruotsin- että suomenkielisissä mediassa.

VATESIN SOME-NÄKYVYYS kasvoi Twitterissä. Uusilla nettisivuilla uutiset saivat lisää tilaa ja esteettömän sivuston sisältö monipuolistui. Uutiskirje uudistui Vates INFoksi, joka ilmestyy joka toinen torstai.

KYVYT KÄYTTÖÖN -lehtiä tehtiin neljä, kaksi varsinaista ja kaksi eXtra-numeroa. Niiden yhteenlaskettu levikki oli noin 17 300.

TULISIELU-KUNNIKIRJOJA jaettiin neljä. Tulisielun saaja on työskennellyt pitkäjänteisesti vammaisten tai osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi.

TIEDOLLA VAIKUTTAMINEN -hankkeessa tuotettiin mm. artikkeleita lehtiin sekä edistettiin Vatesin verkostoyhteistyötä mm. järjestämällä koulutuspäiviä verkostoille.

Viestintä lukuina

KYVYT KÄYTTÖÖN -LEHTI

- kaksi numeroa
- painos 6 500–7 000 kpl/lehti
- laajuus 32–36 sivua

KYVYT KÄYTTÖÖN EXTRA -LEHTI

- kaksi numeroa, yksi ruotsin- ja yksi suomenkielinen
- painos 800–3 000 kpl/lehti
- laajuus 16–24 sivua

VERKKOSIVUT WWW.VATES.FI

- kävijöitä vuoden aikana noin 17 000
- eniten vierailleet sivut etusivu, Vates lyhyesti, Vates-päivät, Job Shadow Day

UUTISKIRJEET

- Vatesin yleinen (elokuusta alkaen Vates INFO), Aktivera resurser -projektin ja Väilyömarkkinat osana työelämää -projektin uutiskirjeet
- yhteensä 46 lähetystä
- jakelu yhteensä noin 2 600 henkilöä
- lisäksi tiedote/uutiskirje Kyvyt käyttöön -verkon jäsenille 3 kertaa

MEDIATIEDOTUS JA NÄKYVYYS

- mediatiedotteita 6 kpl
- artikkeleita mm. mm. Kuntalehti, Vantaan Sanomat, Etelä-Saimaa, Hufvudstadsbladet

MUUT

- videotuotanto (Väilyömarkkinat osana työelämää -projekti) 6 kpl

SOSIAALINEN MEDIA

Facebook-sivu Kyvyt käyttöön noin 370 tykkääjää
Twitter-profiili Kyvyt käyttöön noin 700 seuraajaa

Koulutukset lukuina

Vates-päivät	184 osallistujaa (sis. 16 puhujaa)
Kyvyt käyttöön -seminaari	82 osallistujaa (sis. 15 puhujaa)
ProProjektit-työpaja	11 osallistujaa
Työllistämisyksiköiden johdon päivät	33 osallistujaa (sis. 12 puhujaa)
Maksulliset koulutukset yhteensä	n. 300 osallistujaa
Maksuttomat koulutukset yhteensä	n. 1000 osallistujaa

Vates
säätö

Talous

Vates-säätiön tärkeimmät rahoituslähteet ovat Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustus sekä kohdennettu toiminta-avustus kehittämistoimintaan ja verkostotyöhön. Lisäksi säätiö saa rahoitusta määräaikaisiin projekteihin / hankkeisiin muun muassa RAY:ltä ja Euroopan sosiaalirahastolta (ESR). Koulutusten ja tilaisuuksien osallistumismaksut ja julkaisumyynni muodostavat myös osuutensa tuotoista.

Rahoituksellinen riippuvuus RAY:n avustuksista on noussut korkeaksi. Siksi säätiössä arvioitiin toimintavuonna talouspäällikkö **Pasi Ylipaavalniemen** mukaan strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit ja niiden todennäköisyys sekä keinot varautua niihin.

Säätiön varsinaisen toiminnan kulut olivat 1 041 202,07 euroa. Asiantuntijaorganisaatiossa henkilöstökulut muodostavat huomattavan osan kokonaiskuluista.

Vates-säätiön kohdalla henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista oli noin 62 prosenttia vuonna 2015.

Toiminnan kokonaistuotot olivat 1 044 860,56 euroa, josta Raha-automaattiyhdistyksen avustusrahoitus yhteensä 964 014,08 euroa, muu projektirahoitus 22 256,00 euroa ja muut tuotot, sisältäen muun muassa koulutusten ja seminaarien osallistumismaksut, julkaisumyynnin, luentopalkkiot ja korkotuotot, 58 590,48 euroa. Tilikauden ylijäämä oli 3 591,41 euroa. Säätiön taloudellinen tilanne on vakaa.

Säätiö käytti vuonna 2015 toimintaansa RAY:n yleisavustusta 506 658 euroa, kohdennettua toiminta-avustusta kehittämistoimintaan ja verkostotyöhön 215 000 euroa, kohdennettua toiminta-avustusta Tiedolla vaikuttaminen -hankkeeseen 51 733 euroa, projektiaavustusta Työmarkkinavies-

tusta Aktivera resurser -projektiin 80 208 euroa ja projektiaavustusta Väilyömarkkinat osana työelämää -projektiin 103 114 euroa.

Raha-automaattiyhdistyksen myöntämistä avustuksista siirtyi vuonna 2016 käytettäväksi yleisavustusta säätiön toimintaan 10 159 euroa, kohdennettua avustusta Tiedolla vaikuttaminen -hankkeeseen 9 267 euroa, projektiaavustusta Aktivera resurser -projektiin 29 290 euroa ja projektiaavustusta Väilyömarkkinat osana työelämää -projektiin 11 853 euroa.

Henkilöstöpalkat ja asiantuntijapalkat olivat yhteensä 532 604 euroa. Luottamus-henkilöiden palkkioita maksettiin yhteensä 300 euroa.

Luottamuselimet ja henkilöstö

Kuvat: Kati Savela

Hallitus kokoontui toimintavuonna neljä kertaa, joista elokuun kokouksessa pohdittiin säätiön toiminnan tulevaisuuden strategisia valintoja. Kokouksessa olivat mukana sekä väistyvä että uusi toimitusjohtaja. Hallitus linjasi säätiön kansainvälistä toimintaa, käynnisti sääntömuutosprosessin uudistuneen säätiölain mukaisesti ja ilmaisi kannanottonsa hallituksen kärkihankkeisiin sisältyvien osa-työkykyisten henkilöiden työllistämisen edistämistä tukevien kuntakokeilujen puolesta.

Valtuuskunnan kokous järjestettiin Vates-päivien yhteydessä, ja sen jäsenillä oli mahdollisuus osallistua Vates-päiviin. Valtuuskuntaan ei vuoden aikana tullut uusia taustayhteisöjä.

Hallituksen kokoukseen elokuussa osallistuivat sekä väistyvä (etualalla selin) että uusi toimitusjohtaja (ikkunanpuoleinen rivi kauimmaisena).

HALLITUS 10.4.2014–2016

Puheenjohtaja:

Toimitusjohtaja Marja Pihnal, *Invalidiliitto ry*

Varapuheenjohtaja:

Toiminnanjohtaja Marita Ruohonen, *Suomen Mielenterveysseura ry*

Toiminnanjohtaja Risto Burman, *Kehitysvammaisten Tukiliitto ry*
Lainopillinen asiamies Harri Hellstén, *Suomen Yrittäjät*
Tilajaajohtaja Jukka Lindberg, *Hämeenlinnan kaupunki*
Asiantuntija Mikko Räsänen, *Elinkeinoelämän Keskusliitto EK*
Toiminnanjohtaja Pekka Räsänen, *Kuurojen Palvelusäätiö*
Työllisyysasioiden päällikkö Pirjo Väänänen, *Suomen Ammattijärjestöjen Keskusjärjestö SAK ry*
Toimitusjohtaja Helena Ylikylä-Leiva, *Neuroliitto ry*

VALTUUSKUNTA 1.1.2014–31.12.2016

Puheenjohtaja:

Toiminnanjohtaja Timo Haapoja,
Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry

Varapuheenjohtaja:

Toimitusjohtaja Juhani Törmä, *Kiipulasäätiö*

Vates-säätiön valtuuskunnassa on taustayhteisöjen valitsemina 32 jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä. Neljä taustayhteisöä ei ole valinnut edustajaansa valtuuskuntaan. Taustayhteisöt on kerrottua sivulla 35.

Ohjausryhmät

AKTIVERA RESURSER -PROJEKTI

Puheenjohtaja: Verkställande direktör Torbjörn Stoor,
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området
Varapuheenjohtaja: kehittämisspäällikkö Kaija Ray, *Vates-säätiö*

Verksamhetschef Monica Avellan, *FDUV Förbundet De Utvecklingsstördas Vål*
Ordförande Anna Caldén, *Finlands Svenska Handikappförbund*
Kehittäjä Marina Grönroos, *Kärkulla samkommun*
Toiminnanjohtaja Mirjami Hagman, *Autismi- ja Aspergerliitto ry*
Verksamhetsledare Nina Af Hallström, *Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf*
Jobcoach Lars Koskinen, *Svenska Produktionsskolan Sveps*
Johtava työvalmentaja Nina Sohlberg-Ahlgren, *Helsingin kaupunki, Tuetun työllistymisen palvelut*
Projektledare Ann-Kristin Sundqvist, *Optima Pietarsaari, Optimax-banke*
Johtaja Stefan Träskelin, *Uudenmaan vammaispalvelusäätiö, Monipalvelukeskus Duuni*
Projektplanerare Walter Fortelius, *Vates-säätiö, ohjausryhmän sihteeri*

VÄLITYÖMARKKINAT OSANA TYÖELÄMÄÄ -PROJEKTI

Puheenjohtaja:

Kansanedustaja Tarja Filatov, *eduskunta*

Varapuheenjohtaja:

Kehittämisspäällikkö Jukka Lindberg, *Vates-säätiö*

Työ- ja koulutusvalmennuspäällikkö Ahonen Karoliina, *Mielenterveyden keskusliitto ry*
Erityisasiantuntija Tommi Eskonen, *Suomen Kuntaliitto*
Työmarkkinaneuvos Pirjo Harjunen, *työ- ja elinkeinoministeriö*
Toimitusjohtaja Riitta Harmanen, *Eduro-säätiö*
Lainopillinen asiamies Harri Hellstén, *Suomen Yrittäjät ry*
Asiakkuuspäällikkö Anne Jortikka, *S atakunnan ELY-keskus aluekehitysyksikkö*
Järjestöpäällikkö Anssi Kemppi, *Invalidiliitto ry*
Hallitusneuvos Päivi Kerminen, *työ- ja elinkeinoministeriö*
Johtaja Pekka Kotiaho, *Työhönvalmennus Valma Oy*
Projektikoordinaattori Harri Laaksonen, *Turun Seudun Työttömät ry*
Toimitusjohtaja Mirja Laine, *Laptuote-säätiö*
Ekonomisti Erkki Laukkanen, *Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry*
Asiantuntija Anna-Liisa Lämsä, *Ammattiopisto Luovi, Oulun yksikkö*
Johtaja Maria Löfgen, Akava ry, *Työelämäasiat*
Kehittämis- ja lautuspäällikkö Arto Mononen, *Honkalampi-säätiö*
Asiantuntija Jussi Nuortimo, *Ajatuspaja Aivorieha*
Pääsuunnittelija Riikka Peltonen, *Kela, TT-osasto, kuntoutuslinja*
Kokkolan kaupunki Ilkka Rintala, *Työvoiman palvelukeskus*
Suunnittelija Liisa-Maija Verainen, *Lihastautiliitto ry*
Projektipäällikkö Petri Puroaho, *Vates-säätiö, ohjausryhmän sihteeri*

VÄLITYÖMARKKINATOIMIJOIDEN YHTEISTYÖRYHMÄ

Puheenjohtaja:

toimitusjohtaja Marjatta Varanka, *Vates-säätiö (31.8.2015 asti)*,

Koordinaattori:

Kehittämisspäällikkö Jukka Lindberg, *Vates-säätiö (1.9.2015 alk.)*

Työ- ja koulutusvalmennuspäällikkö Karoliina Ahonen, *Mielenterveyden keskusliitto ry*
Toiminnanjohtaja Mari Ahonen-Walker, *Valtakunnallinen työpajayhdistys TPY ry*
Kehittämisspäällikkö Jukka Haapakoski, *Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö, TVY ry*
Toimitusjohtaja Hilikka Halonen, *Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiö*

Kehitysjohtaja Päivi Heimonen, *Sininahaliitto*
Toimitusjohtaja Juha Lehtikuja, *Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy*
Asiamies Juha Leviäkangas, *Valmennus- ja sosiaalipalveluyhteisöjen yhd. Oktetti ry*
Työllistämistoiminnan päällikkö Ari Montonen, *Suomen Punainen Risti / Kontti-toiminta*
Kehittämisspäällikkö Jukka Lindberg, *Vates-säätiö, yhteistyöryhmän sihteeri*

Kyvyt käyttöön -seminaarin iltatilaisuus alkamassa Tampereen Raatihuoneella. Vateslaiset Tarja Haili, Anne Korhonen, Walter Fortelius ja Petri Puroaho (takana).

Välähdyksiä hallituksen kokouksesta elokuussa, henkilöstön kesänaloituskahveilta sekä toimitusjohtaja Varangan läksiäisistä Oltermanni-talossa.

Henkilöstö

Vakinaisen henkilöstön määrään ei tullut muutoksia. Pitkäaikainen toimitusjohtaja Marjatta Varanka jäi eläkkeelle kesäkuun lopussa, mutta jatkoi hallinnollisia rutiineja erillissopimuksella 31.8.2015 asti. Uusi toimitusjohtaja Jaana Pakarinen aloitti tehtävässä 1.9.2015. Säätiön vakituinen viestintävastaava siirtyi alkuvuodesta käynnistyneeseen Tiedolla vaikuttaminen -hankkeeseen toimittajaksi ja hänen tilalleen vs. viestintävastaavaksi palkattiin talon ulkopuolelta uusi henkilö. Kahden päättyvän projektin työntekijöiden työsuhteista toinen päättyi vuodenvaihteessa, toista jatkettiin vuoden 2016 puolelle siirtyvän projektirahoituksen turvin. Kehittämiskoordinaattorin sijaisen työsuhde päättyi syksyllä, kun vakituisen toimenhaltija palasi hoitovapaalta. Ulkopuolista asiantuntija-apua käytettiin mm. Kyvyt Käyttöön eXtra -lehden toimittamiseen.

Säätiössä kiinnitetään huomiota henkilöstön työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen. Työpisteet on mitoitettu työntekijän henkilökohtaiset tarpeet huomioiden, virikeselvit ovat käytettävissä, työpaikkaruokailua tuetaan lounaseteleillä ja henkilökunnan virkistyspäiviä järjestetään säännöllisesti, katsausvuonna kaksi kertaa. Liukuva työaika ja etätömahdollisuus ovat käytössä tasoittamassa työn ruuhkia ja mahdollistavat yksilöllisen tavan tehdä työtä. Sairauspoissaolojen määrä on pysynyt pienenä aikaisempien vuosien tavoin.

Toimitusjohtaja

Marjatta Varanka (31.8.2015 asti)
Jaana Pakarinen (1.9.2015 alkaen)

Johdon sihteeri, viestintäassistentti Marianne Kaunismäki
Projektplanerare (projektisuunnittelija) Walter Fortelius
Sihteeri Tarja Haili

Toimittaja Tiina Jäppinen

Vs. kehittämiskoordinaattori Riitta Karhapää (16.10.2015 asti)

Kehittämiskoordinaattori Anne Korhonen (5.10.2015 paluu hoitovapaalta)

Kehittämispäällikkö Jukka Lindberg

Projektipäällikkö Petri Puroaho (31.12.2015 asti)

Vaikuttamistyön assistentti Teppo Rautjärvi

Kehittämispäällikkö Kaija Ray

Toimistoapulainen Ella Rytönen

Vs. viestintävastaava Kati Savela (30.3.2015 alkaen)

Talospäällikkö Pasi Ylipaavaniemi

Vates-säätiön taustayhteisöt

Avain-säätiö
Epilepsialiitto ry
Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eteva kuntayhtymä
Filha ry
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl, FDUV
Hengityslitto ry
Invalidiliitto ry
Kanta-Hämeen Hengitys ry
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Kiiipulasäätiö
Kuntoutussäätiö
Kuopion Seudun Hengitysyhdistys ry
Kuuloliitto ry
Kurojen Liitto ry
Kurojen Palvelusäätiö
Kärkulla Samkommun
Laptuote-Säätiö
Lihastautiliitto ry
Mielenterveyden keskusliitto ry
Neuroliitto ry
Näkövammaisten liitto ry
Parik-säätiö
Puustellin tuki ry
Päijät-Hämeen Hengitysyhdistys ry
Päijät-Hämeen koulutus konserni -kuntayhtymä
Raina-säätiö
Rinnekoti-Säätiö
Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Suomen CP-Liitto ry
Suomen Mielenterveysseura ry
Turun Seudun Hengitysyhdistys ry
Uudenmaan Vammaispalvelusäätiö
Yritystaito Oy

» VISIO

Vammaisilla, pitkäaikaissairailta ja osatyökykyisillä henkilöillä on tasavertaiset oikeudet ja käytännön mahdollisuudet työllistyä.

» MISSIO

Vates-säätiö toimii asiantuntijaorganisaationa vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden yhdenvertaiseksi työllistymiseksi.

Vates
säätiö

Vates-säätiön perustehtävä

Vatesin tarkoituksena on edistää erityistä tukea tarvitsevien vammaisten ja pitkäaikaissairaiden (jäljempänä osatyökykyisten) kuntoutusta ja työllistymistä.

TARKOITUKSENSA TOTEUTTAMISEKSI VATES

1.

kehittää osatyökykyisten työllistämismuotoja yhteistyössä julkishallinnon, elinkeinoelämän ja alalla toimivien muiden yhteisöjen kanssa

2.

vaikuttaa työmarkkinoiden toimintaan siten, että osatyökykyisten työllistymismahdollisuudet normaalissa työelämässä säilyvät ja kehittyvät

3.

toimii yhteistyössä osatyökykyisiä työllistävien yksiköiden kanssa kehittääkseen niiden toimintaa kuntoutussuuntautuneesti ja työllistymistä edistäväksi

4.

järjestää osatyökykyisiä työllistävien ja työhön kuntouttavien yhteisöjen toimintaa tukevaa koulutusta ja muita asiantuntijapalveluja.

Vatesin toiminnan kohderyhmänä ovat osatyökykyisten työllistämisen, kuntoutuksen ja koulutuksen sidosryhmät. Lopullinen kohderyhmä on työllistymiseensä erityistä tukea tarvitsevat osatyökykyiset henkilöt. Vatesin toiminnasta hyötyvät osatyökykyiset henkilöt ja heidän läheisensä, työnantajat ja yhteiskunta.

Vates
säätiö